

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

NACRT

**ZAKON
O HEMIKA LIJAMA**

Sarajevo, decembar 2012.godine

ZAKON O HEMIKALIJAMA

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(1) Ovim zakonom uređuju se klasifikacija, pakovanje i obilježavanje opasnih hemikalija; razmjena podataka o hemikalijama kroz sigurnosno-tehnički list; integralni inventar hemikalija proizvedenih i uvezenih; dobra laboratorijska praksa; ograničenja i zabrane supstanci koje izazivaju zabrinutost; uvjeti za uvoz i izvoz hemikalija za koje je propisan postupak prethodne saglasnosti; odobrenja za vršenje djelatnosti proizvodnje, prometa i korištenja opasnih hemikalija; sistematsko praćenje hemikalija; stavljanje na tržište deterdženata; nadzor i druga pitanja od značaja za sigurno upravljanje hemikalijama.

(2) Ovaj zakon zasniva se na načelu da proizvođači, uvoznici ili krajnji korisnici treba da osiguraju da proizvode, prodaju na tržište ili koriste supstance koje nemaju štetno dejstvo na ljudsko zdravlje ili životnu sredinu.

(3) Odredbe ovog zakona zasnovane su na načelu predostrožnosti.

Član 2.

(1) Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) hemikalija označava hemijsku supstancu i hemijski preparat koji sadrži hemijsku supstancu;
- b) hemijska supstanca (u daljem tekstu: supstanca) označava hemijski element ili njegovo jedinjenje u prirodnom stanju ili dobijeno u proizvodnom procesu, uključujući aditive potrebne za očuvanje njegove stabilnosti i nečistoće koje proizilaze iz proizvodnog procesa, a isključujući rastvarač koji se može izdvojiti bez uticaja na stabilnost supstance ili promjenu njenog sastava;
- c) hemijski preparat (u daljem tekstu: preparat) označava smjesu ili rastvor sastavljen od dvije ili više supstanci;
- d) polimer označava supstancu sastavljenu od molekula koje karakterizira lanac jedne ili više vrsta monomernih jedinica. Molekularne mase tih molekula moraju biti raspodijeljene unutar područja u kome se razlike u molekularnoj masi mogu prije svega pripisati razlikama u broju monomernih jedinica. Polimer sadrži:
 - više od 50% masenog udjela molekula sa najmanje tri monomerne jedinice (monomerna jedinica označava monomerne supstance u polimeru poslije reakcije) koje su kovalentnom vezom povezane sa najmanje jednom drugom monomernom jedinicom ili drugim reaktantom,
 - manje od 50% masenog udjela molekula iste molekulske mase;
- e) monomer označava supstancu koja može da uspostavlja kovalentne veze sa lancem drugih sličnih ili različitih molekula, pod uvjetima relevantne reakcije formiranja polimera koja se koristi za dati proces;
- f) proizvod (ili artikl) označava predmet kojem se tokom proizvodnje daje određen oblik, površina ili izgled koji određuju njegovu funkciju više nego njegov hemijski sastav;
- g) međuproizvod označava supstancu koja se troši, upotrebljava ili proizvodi za hemijsku obradu radi pretvaranja u drugu supstancu (u daljem tekstu: sinteza):

1) neizolirani međuproizvod označava međuproizvod koji se za vrijeme sinteze ne uklanja namjerno (osim radi uzimanja uzorka) sa opreme na kojoj se vrši sinteza. Ta oprema obuhvata posudu za reakciju, prateću opremu i svu opremu kroz koju supstanca prolazi za vrijeme stalnog ili serije procesa, kao i cijevi za prenos iz jedne u drugu posudu radi narednog koraka u reakciji, ali ne obuhvata rezervoare ili druge posude u kojima se supstanca skladišti poslije proizvodnje,

2) međuproizvod izoliran na licu mjesta označava međuproizvod koji ne ispunjava kriterije za neizolirani međuproizvod i čija se proizvodnja kao i sinteza druge supstance iz istog međuproizvoda vrši na istom mjestu, od strane jednog ili više pravnih lica,

3) transportirani izolirani međuproizvod označava međuproizvod koji ne ispunjava kriterije za neizolirani međuproizvod, i koji se transportira ili isporučuje na druga mjesta;

- h) dobra laboratorijska praksa označava sistem kvaliteta koji se odnosi na organizacione postupke i uvjete pod kojima se pretklinička ispitivanja planiraju, obavljaju, nadgledaju, bilježe, arhiviraju i prikazuju, a koji osiguravaju sigurnost po zdravlje ljudi i životnu sredinu;
- i) akreditiranje označava atestiranje od treće strane, koje se odnosi na tijelo za ocjenjivanje usklađenosti ili laboratoriju, a koristi se kao zvaničan dokaz o njegovoj kompetentnosti za obavljanje specifičnih zadataka ocjenjivanja usklađenosti, odnosno ispitivanja;
- j) akreditirana laboratorija označava ispitnu laboratoriju koja je prošla proceduru akreditiranja u skladu sa međunarodnim standardom ISO/IEC 17025 ili sa standardom BAS ISO/IEC 17025;
- k) proizvođač proizvoda (artikla) označava svako fizičko ili pravno lice koje proizvodi artikl na prostoru Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija BiH);
- l) rukovanje označava proizvodnju, preradu, pakovanje, skladištenje, promet, transport, prodaju i korištenje hemikalija ili bilo koju drugu aktivnost pri kojoj se koriste hemikalije;
- m) registrant označava proizvođača ili uvoznika supstance, ili proizvođača ili uvoznika proizvoda (artikla), koji podnosi zahtjev za registraciju za supstancu ili proizvod;
- n) uvoznik označava svako fizičko ili pravno lice koje radi obavljanja registrirane djelatnosti uvozi hemikalije u Federaciju BiH;
- o) stavljanje na tržište označava isporuku ili stavljanje na raspolaganje trećem licu na teritoriji Federacije BiH, bilo uz nadoknadu ili bez nadoknade; uvoz se smatra stavljanjem na tržište;
- p) snabdjevač jeste proizvođač, uvoznik, distributer ili krajnji korisnik koji stavlja hemikaliju na tržište Federacije BiH;
- q) krajnji korisnik označava svako fizičko ili pravno lice sa sjedištem u Federaciji BiH, osim proizvođača i uvoznika, koji koristi supstancu samu ili u proizvodu u industrijske ili profesionalne svrhe, uključujući i lice koje vrši reimport;
- r) distributer ili potrošač se ne smatra krajnjim korisnikom;
- s) akteri u lancu isporuke označavaju sve proizvođače i/ili uvoznike i/ili dalje korisnike u lancu isporuke;
- t) mjesto proizvodnje označava jednu lokaciju, na kojoj se, u slučaju većeg broja proizvođača supstance, izvjesni objekti infrastrukture međusobno dijele;
- u) supstanca sa postepenim uvođenjem označava supstancu koja ispunjava bar jedan od sljedećih kriterija:

1) nalazi se na listi Evropskog popisa postojećih komercijalnih hemijskih supstanci,

2) proizvedena je u nekoj od zemalja Evropske zajednice (u daljem tekstu: EZ) ili u zemljama koje su pristupile Evropskoj uniji 1. januara 1995. godine ili 1. maja 2004. godine, ali je proizvođač ili uvoznik nisu plasirali na tržište, najmanje jednom tokom petnaest godina prije stupanja na snagu ovog zakona, pod uvjetom da proizvođač ili uvoznik ima dokumentiranih dokaza za to.

- v) naučna istraživanja i razvoj označavaju svaki naučni eksperiment, analizu ili hemijsko istraživanje koji se vrše pod kontroliranim uvjetima u obimu manjem od jedne tone godišnje;
- w) istraživanje i razvoj proizvoda i procesa označava svaki naučni razvoj koji se odnosi na razvoj proizvoda ili dalji razvoj supstance, same, u preparatima ili u proizvodima, za vrijeme čega se koriste pilot-postrojenja ili probna proizvodnja za razvoj proizvodnog procesa i/ili testiranje oblasti primjene supstance;
- x) upotreba supstance od strane registranta označava industrijsku ili profesionalnu upotrebu supstance od strane podnosioca zahtjeva za registraciju supstance;
- y) potpuni izvještaj o studiji označava kompletan i sveobuhvatan opis aktivnosti izvršene radi dobijanja neophodnih informacija; pokriva potpuni naučni dokument objavljen u literaturi koji opisuje sprovedenu studiju ili potpuni izvještaj koji je pripremila kuća koja vrši testiranje i koji opisuje navedenu studiju;
- z) sažeti opis istraživanja označava detaljan rezime ciljeva, metoda, rezultata i zaključaka potpunog izvještaja o studiji koji daje dovoljno informacija da bi se dala neovisna ocjena studije, uz smanjenje potrebe za konsultiranjem potpunog izvještaja o studiji;
- aa) rezime studije označava skraćeni prikaz ciljeva, metoda, rezultata i zaključaka kompletnog istraživanja koji osigurava dovoljno informacija da bi se napravila procjena relevantnosti studije;
- bb) ograničenje označava svaki uvjet za zabranu ili samu zabranu proizvodnje, upotrebe ili plasmana na tržište;
- cc) isporučitelj supstance ili proizvoda označava svakog proizvođača, uvoznika, daljeg korisnika ili distributera koji plasira na tržište supstancu, samu ili u preparatu, ili preparat;
- dd) isporučitelj artikla označava svakog proizvođača, uvoznika, distributera ili drugog aktera u lancu isporuke, koji plasira artikle na tržište;
- ee) primatelj supstance ili preparata označava daljeg korisnika ili distributera kojem se isporučuje supstanca ili preparat;
- ff) primatelj proizvoda označava industrijskog ili stručnog korisnika ili distributera kojem se proizvod isporučuje, ali ne uključuje potrošača;
- gg) mogućnost izlaganja označava niz uvjeta, uključujući operativne uvjete i mjere kontrole rizika, koji opisuju kako se supstanca proizvodi ili upotrebljava za vrijeme svog životnog ciklusa i kako proizvođač ili uvoznik kontrolira ili preporučuje daljnjim korisnicima kako da kontroliraju izlaganje ljudi i životne sredine; ove mogućnosti izlaganja mogu pokrivati specifičan proces ili više procesa, ili upotreba ovisno od slučaja;
- hh) kategorija upotrebe i izlaganja odnosi se na scenario izlaganja koji pokriva širok spektar procesa ili upotreba, kada su procesi ili upotrebe povezane, makar minimalno, u uvjetima kratkog opisa upotrebe;
- ii) hemijski naziv prema IUPAC nomenklaturi jeste naziv hemikalije identificiran u nomenklaturi Međunarodne unije za čistu i primijenjenu hemiju;

- jj) deterdžent jeste supstanca ili preparat koji sadrži sapune, odnosno druge surfaktante (površinski aktivne hemikalije) i koristi se za pranje i čišćenje; u deterdžente spadaju i pomoćni preparati za pranje (pretpranje, ispiranje ili izbjeljivanje odjeće), omekšivači rublja, preparati za druga čišćenja i slično;
- kk) pranje jeste čišćenje veša, sudova i ostalih tvrdih površina;
- ll) čišćenje je definirano standardom ISO 862/84;
- mm) surfaktant (površinski aktivna hemikalija) jeste bilo koja organska supstanca, odnosno preparat koji ima površinska aktivna svojstva i koji sadrži jednu ili više hidrofilnih i hidrofobnih grupa koje su sposobne da smanje površinski napon vode formirajući raširen ili adsorbujući monosloj na dodiru voda-vazduh i stvore emulziju, odnosno mikroemulziju, odnosno miclele, kao i da se adsorbuju na dodiru voda - čvrsta površina;
- nn) primarna biorazgradljivost jeste strukturna promjena surfaktanta pod dejstvom mikroorganizama čime se gubi njegova površinski aktivna sposobnost zbog razgradnje njegove strukture;
- oo) potpuna aerobna biorazgradljivost je takav nivo biorazgradljivosti da se surfaktant uz pomoć mikroorganizama u prisustvu kiseonika potpuno razgradi na ugljen dioksid, vodu i mineralne soli;
- pp) postupak prethodnog pristanka (Prior Informed Consent - u daljem tekstu: PIC) je postupak prema kojem se hemikalije koje su zabranjene, ili čija je upotreba ograničena u državi izvoznici, smiju izvoziti samo ako se o tome prethodno obavijesti država uvoznica; hemikalije koje su na PIC popisu mogu se izvoziti samo uz pristanak države uvoznice; ako država uvoznica ne pristane na uvoz, obavezna je na svom području postupiti u skladu sa tom odlukom;
- qq) zabranjena hemikalija znači:
- 1) hemikalija opće upotrebe čije su sve upotrebe u okviru jedne ili više kategorija ili potkategorija zabranjene putem konačnog regulatornog postupka EZ u cilju zaštite zdravlja ljudi i životne sredine, ili
 - 2) hemikalija za koju nije dobijeno odobrenje za prvu upotrebu ili je povučena od strane industrije sa tržišta;
- rr) strogo ograničena hemikalija je:
- 1) hemikalija čija gotovo sva korištenja potpadaju pod jednu ili više kategorija ili potkategorija koje su zabranjene konačnim regulatornim postupkom, ali čija je upotreba u određene specifične svrhe dozvoljena, ili
 - 2) hemikalija namijenjena za gotovo sva korištenja koja je odbijena ili povučena od strane industrije bilo sa tržišta EZ bilo iz daljeg razmatranja u postupku obavješćavanja, registracije ili procesa odobravanja i gdje postoji zabrinutost zbog rizika po zdravlje ljudi i životnu sredinu;
- ss) nadležni organ u smislu ovog zakona je Federalno ministarstvo zdravstva (u daljem tekstu: Ministarstvo);
- tt) imenovano državno tijelo je tijelo ovlašteno da djeluje u ime Bosne i Hercegovine u izvršenju administrativnih funkcija prema zahtjevima Roterdamske konvencije za uvoz i izvoz naročito opasne hemikalije i pesticida (u daljem tekstu: Roterdamska konvencija);
- uu) akti doneseni na osnovu konačnog regulativnog postupka imaju za cilj zabranu ili strogo ograničenje upotrebe neke hemikalije, i
- vv) globalno harmoniziran sistem (Globally Harmonized System - u daljem tekstu: GHS) označava sistem za standardizaciju i harmonizaciju klasifikacije i obilježavanja hemikalija.

Član 3.

(1) Zabranjuje se svaki vid diskriminacije na osnovu rase, boje kože, spola, jezika, religije ili vjerovanja, političkih i drugih uvjerenja, nacionalnog i socijalnog porijekla, prilikom obavljanja radnji na osnovu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona.

(2) Izrazi koji imaju rodno značenje, a koji se koriste u ovom zakonu i propisima koji se donose na osnovu ovog zakona, obuhvataju na jednak način muški i ženski rod, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu.

Član 4.

(1) Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na:

- a) lijekove i medicinska sredstva koja se koriste u humanoj i veterinarskoj medicini,
- b) radioaktivne hemikalije i radioaktivni otpad,
- c) hemikalije koje se nalaze pod nadzorom carine i koje su privremeno uskladištene ili koje su u tranzitu, ali podliježu proceduri praćenja ulaska i izlaska iz zemlje,
- d) transport opasnih hemikalija željeznicom, kopnenim putevima, kopnenim vodotokovima, morem, vazduhom i poštanskim prometom,
- e) supstance i preparate koji se u smislu propisa koji uređuju materiju upravljanja otpadom smatraju otpadom,
- f) kozmetičke proizvode (sredstva za ličnu higijenu, njegu i uljepšavanje lica i tijela),
- g) duhanske proizvode,
- h) aditive i začine koji se nalaze u hrani za ljude i životinje,
- i) neizdvojeni poluproizvod.

(2) Odredbe ovog zakona koje se odnose na Inventar hemikalija, osim u dijelu koji se odnosi na dostavljanje podataka za Integralni inventar hemikalija i supstanci koje izazivaju zabrinutost, ne primjenjuju se na hemikalije koje se u finalnom obliku stavljaju na tržište kao:

- a) biocidni proizvodi koji su regulirani posebnim zakonom,
- b) sredstva za zaštitu bilja koja su regulirana posebnim zakonom.

(3) Odredbe ovog zakona koje se odnose na uvoz i izvoz opasnih hemikalija ne primjenjuju se na:

- a) hemijsko oružje i prekursore za hemijsko oružje,
- b) prekursore opojnih droga i psihotropnih supstanci,
- c) streljiva i eksplozive,
- d) mineralna đubriva,
- e) hranu za ljude i životinje koja sadrži opasnu hemikaliju kao aditiv ili začim,
- f) hemikalije koje se koriste u svrhe naučnog istraživanja i razvoja u količinama koje neće uticati štetno na zdravlje ljudi i životnu sredinu, a najviše u količinama do 10 kg, za svaku hemikaliju prilikom svakog uvoza, i
- g) sredstva za zaštitu bilja (osim u dijelu koji se odnosi na PIC postupak).

(4) Odredbe ovog zakona koje se odnose na klasifikaciju, obilježavanje i pakovanje ne primjenjuju se na hemikalije kada se te hemikalije u finalnom obliku stavljaju na tržište kao:

- a) lijek ili medicinsko sredstvo koje se koristi u humanoj medicini ili veterini,
- b) kozmetički proizvod,
- c) aditivi i začini kada se nalaze u hrani za ljude ili životinje.

(5) Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na sredstva za zaštitu bilja u dijelu koji se odnosi na promet i upotrebu sredstava za zaštitu bilja, zabrane, ograničenja prometa i registraciju sredstava za zaštitu bilja.

Član 5.

(1) Na sredstva za zaštitu bilja odredbe ovog zakona u potpunosti se primjenjuju u dijelu kojim se reguliraju: klasifikacija, pakovanje i obilježavanje, dobra laboratorijska praksa, postupak saglasnosti po prethodnom obavještenju (PIC).

(2) Odredbe ovog zakona odnose se i na one supstance ili proizvode za koje federalni ministar zdravstva (u daljem tekstu: ministar) u propisanom postupku utvrdi da mogu uticati štetno na zdravlje ljudi i životnu sredinu.

II - KLASIFIKACIJA, PAKOVANJE I OBILJEŽAVANJE HEMIKALIJA

1. Klasifikacija, pakovanje i obilježavanje

Član 6.

(1) Pravno lice koje kao registrirani proizvođač ili uvoznik stavlja opasnu hemikaliju ili proizvod koji je sadrži na tržište dužan je da tu opasnu hemikaliju ili proizvod klasificira, obilježi i pakuje u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

(2) Postupak klasifikacije, obilježavanja i pakovanja hemikalija vrši se u skladu sa Globalno harmoniziranim sistemom za klasifikaciju i obilježavanje hemikalija.

(3) Klasifikacija, obilježavanje i pakovanje ne odnosi se na hemikalije:

a) koje su pod carinskim nadzorom u carinskim skladištima ili slobodnim zonama radi ponovnog izvoza ili tranzita ako se na njima ne sprovodi postupak prerade ili obrade;

b) koje se koriste u naučno-istraživačke svrhe i razvoj i ne stavljaju se na tržište, a koriste se pod kontroliranim uvjetima i sa smanjenom izloženošću.

Član 7.

Ako zemlja uvoznik zahtijeva od izvoznika iz Federacije BiH da hemikaliju klasificira, obilježi i upakuje na drugačiji način nego što je propisano ovim zakonom, to je dozvoljeno samo ako je traženi postupak u skladu sa međunarodnim standardima.

2. Postupak klasifikacije

Član 8.

(1) Opasne hemikalije su hemikalije koje se mogu klasificirati u najmanje jednu od klasa opasnosti.

(2) Na osnovu procjene opasnosti hemikalije i na osnovu utvrđenih kriterija vrši se klasifikacija hemikalije ili određenog proizvoda u određene klase opasnosti prema njihovim fizičkim i hemijskim svojstvima, svojstvima koja utiču na život i zdravlje ljudi, kao i svojstvima koja utiču na životnu sredinu.

(3) Ministar posebnim propisom uređuje klase opasnosti, kriterije za klasifikaciju hemikalija i određenih proizvoda u te klase i postupak klasifikacije.

Član 9.

(1) Supstanca se klasificira u skladu sa klasifikacijom supstance istog hemijskog sastava iz Spiska klasificiranih supstanci u Evropskoj uniji (u daljem tekstu: EU).

(2) Spisak klasificiranih supstanci sadrži opasne supstance koje su jedinstveno klasificirane i obilježene u EU.

(3) Ministarstvo redovno ažurira spisak iz stava 1. ovog člana u cilju usklađivanja sa Spiskom opasnih supstanci koje su jedinstveno klasificirane i obilježene u EU.

(4) Ako se supstanca ne nalazi na Spisku klasificiranih supstanci u EU, klasifikacija te supstance vrši se na osnovu analize postojećih podataka o svojstvima te supstance, odnosno na osnovu rezultata novih ispitivanja njenih svojstava i upoređivanja tih podataka, odnosno rezultata sa utvrđenim kriterijima za klasifikaciju hemikalije u određene klase opasnosti.

(5) Spisak klasificiranih supstanci objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".

Član 10.

Klasifikacija preparata vrši se metodom izračunavanja opasnosti preparata na osnovu podataka o svojstvima supstanci sadržanih u preparatu, na osnovu analize postojećih podataka o opasnosti koju taj preparat predstavlja, odnosno direktnim eksperimentalnim ispitivanjima svojstava preparata koja utiču na život i zdravlje ljudi i upoređivanjem tih podataka, odnosno rezultata sa utvrđenim kriterijima za klasifikaciju hemikalije u određene klase opasnosti.

Član 11.

(1) U postupku klasifikacije hemikalija mogu se koristiti podaci iz epidemioloških studija, statistički podaci o profesionalnim oboljenjima, odnosno podaci o njihovom uticaju u slučaju izlaganja ljudi prilikom hemijskog udesa i podaci dobijeni drugim prihvatljivim postupcima utvrđivanja svojstava hemikalije.

(2) Dokazi o opasnosti hemikalija dobijeni ispitivanjima na životinjama koriste se bez obzira na nedostatke nalaza o tim efektima na ljude u studijama i istraživanjima iz stava 1. ovog člana.

(3) Svojstva hemikalija u cilju klasifikacije određuju se za onaj oblik, odnosno fizičko stanje hemikalije u kome se ona koristi, odnosno u kom obliku će se staviti na tržište.

Član 12.

(1) Opasne supstance za koje se vrše nova ispitivanja u cilju procjene njihove opasnosti u postupku klasifikacije, pošto se ne nalaze na Spisku klasificiranih supstanci EU, treba da se ispituju tako da se ne koriste kičmenjaci gdje god je to moguće.

(2) U svrhu klasifikacije hemikalije zabranjeno je sprovođenje ispitivanja na primatima.

3. Metode ispitivanja, pakovanje i obilježavanje

Član 13.

(1) Nova ispitivanja hemikalija u postupku klasifikacije hemikalije vrše se po propisanim metodama.

(2) Podaci o toksikološkim i ekotoksikološkim ispitivanjima dobijaju se u laboratorijama koje su usklađene sa principima dobre laboratorijske prakse.

(3) Ministar posebnim propisom uređuje metode ispitivanja za svrhu procjene opasnosti u postupku klasifikacije hemikalije i druge prihvatljive načine utvrđivanja svojstava hemikalije, a u skladu sa evropskim propisima vezanim za utvrđivanje ispitnih metoda.

Član 14.

(1) Pravno lice registrirano za proizvodnju ili uvoz opasnih hemikalija, kada stavlja na tržište hemikalije ili proizvode klasificirane kao opasne, dužno je da osigura pakovanje koje odgovara svojstvima opasne hemikalije i svrsi i načinu korištenja te hemikalije, kao i da to pakovanje obilježi na način propisan ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

(2) Način obilježavanja i pakovanja opasnih hemikalija ovisi od toga da li su one zapakovane u jednom pakovanju ili se nalaze u unutrašnjem i spoljašnjem pakovanju, odnosno da li su isto zapakovane za stavljanje na tržište i za transport.

(3) Obilježavanje na pakovanju opasne hemikalije ili određenog proizvoda mora naročito da sadrži: trgovačko ime hemikalije, imena opasnih hemikalija sadržanih u preparatu, naziv i sjedište proizvođača ili uvoznika, količinu hemikalije u pakovanju, kao i grafičke prikaze, oznake upozorenja i obavještenja o opasnosti i tekst koji ukazuje na opasna svojstva hemikalije.

(4) Obilježavanje na pakovanju mora biti na jednom od jezika koji je u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: BiH).

Član 15.

(1) Opasna hemikalija se može staviti u promet samo u originalnom pakovanju proizvođača opasne hemikalije, u količinama prilagođenim potrebama tržišta i u ambalaži koja osigurava jednostavno i sigurno korištenje.

(2) Opasna hemikalija mora biti obilježena tako da je moguće raspoznavanje opasnosti i od strane osoba sa posebnim potrebama.

(3) Pakovanja za opasne hemikalije, uključujući i hemikalije koje se nalaze u općoj upotrebi u maloprodaji ne smiju izgledom sličiti pakovanjima u kojima se drže hrana ili predmeti opće upotrebe i moraju imati sigurnosni zatvarač koji onemogućava otvaranje pakovanja od strane djece, te ne smiju biti izrađena od lako lomljivog materijala.

Član 16.

Proizvođač ili uvoznik koji stavlja na tržište opasnu hemikaliju ili određeni proizvod koji nije opasan, ali sadrži barem jednu supstancu koja je klasificirana kao opasna, dužan je prilikom reklamiranja da istakne njena opasna svojstva i da načinom reklamiranja ne dovede njene korisnike u zabludu oko opasnih svojstava hemikalije, odnosno proizvoda.

Član 17.

Ministar posebnim propisom uređuje način pakovanja, obilježavanja i reklamiranja opasne hemikalije i određenog proizvoda, u ovisnosti od njihove klasifikacije i način obilježavanja u ovisnosti od načina pakovanja, kao i način obilježavanja preparata koji nije opasan, ali sadrži makar jednu opasnu hemikaliju.

Član 18.

(1) Pravno lice koje stavlja opasnu hemikaliju u promet dužno je da prikuplja i čuva sve podatke o opasnim hemikalijama koji se odnose na klasifikaciju i obilježavanje, kao i druge podatke koji su mu potrebni u svrhu sprovođenja odredbi ovog zakona najmanje deset godina nakon posljednje proizvodnje ili stavljanja na tržište i korištenja hemikalije.

(2) Na zahtjev Ministarstva snabdjevač je dužan dostaviti podatke iz stava 1. ovog člana.

(3) Ako je pravno lice koje stavlja opasnu hemikaliju u promet prestalo sa radom ili je svoje poslove ili dio svojih poslova ustupilo trećem licu, obaveza čuvanja podataka prelazi na treće lice, odnosno odgovorno lice u pravnom licu dostavlja te podatke Ministarstvu sa obrazloženjem.

4. Razmjena podataka o hemikalijama kroz sigurnosno-tehnički list

Član 19.

(1) Proizvođač, uvoznik, dalji korisnik ili distributer opasne hemikalije i sredstva za zaštitu bilja, koji stavlja na tržište opasnu hemikaliju pojedinačno ili proizvod, obavezan je da pruži primatelju hemikalije ili proizvoda, sigurnosno-tehnički list (safety data sheet), (u daljem tekstu: STL) sa podacima o sigurnosti urađen u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

(2) Podaci navedeni u STL moraju da odgovaraju informacijama iz izvještaja o sigurnosti hemikalije, ako je sačinjen, a scenario izloženosti mora biti naveden u aneksu STL.

(3) STL se dostavlja:

- a) ako opasna hemikalija ili proizvod ispunjavaju kriterije da budu klasificirani kao opasni u skladu sa ovim zakonom, ili
- b) ako je opasna hemikalija perzistentna, bioakumulativna i toksična (u daljem tekstu: PBT) ili veoma perzistentna i veoma bioakumulativna (u daljem tekstu: vPvB), ili
- c) ako je opasna hemikalija uvrštena u odgovarajući spisak opasnih hemikalija u EU iz razloga različitih od onih koji su navedeni u tač. a) i b) ovog stava.

(4) STL sa podacima o sigurnosti dostavlja se na jednom od jezika koji je u službenoj upotrebi u BiH.

(5) Izuzetno od stava 4. ovog člana, STL može biti napisan na nekom od stranih jezika, i to za količinu hemikalije manju od 50 kg godišnje za industrijsku ili laboratorijsku upotrebu, i to pod uvjetom:

- a) da je STL urađen u skladu sa ovim zakonom i općim aktom kojim se uređuje ispunjavanje STL,
- b) da se uz STL dostavi uputstvo za sigurno rukovanje, sa neophodnim podacima iz STL na jednom od jezika koji je u službenoj upotrebi u BiH.

(6) Snabdjevač opasnom hemikalijom ili proizvodom, koji je u zakonskoj obavezi da uradi STL, jedan primjerak istog dostavlja Ministarstvu.

Član 20.

STL sadrži datum izrade i podatke za sljedeće naslove:

- identifikacija opasne hemikalije ili proizvoda i podaci o pravnom ili fizičkom licu koje stavlja hemikaliju u promet,
- identifikacija opasnosti,

- podaci o sastavu preparata,
- mjere prve pomoći,
- mjere za suzbijanje požara,
- mjere u slučaju akcidenta nastalog ispuštanjem hemikalije,
- informacije o načinu rukovanja, upotrebe i skladištenja,
- nadzor nad izloženošću i lična zaštita,
- fizičko-hemijska svojstva,
- stabilnost i reaktivnost,
- toksikološki podaci,
- ekotoksikološki podaci,
- informacije o odlaganju,
- informacija o sigurnom načinu transporta,
- podaci o zakonskim propisima koji su obavezujući,
- ostali podaci.

Član 21.

(1) Proizvođač, uvoznik i krajnji korisnik u obavezi su izvršiti procjenu o sigurnosti hemikalije i osigurati da podaci u STL budu u skladu sa podacima u toj procjeni.

(2) Ako je STL urađen za neki od proizvoda koji sadrži više supstanci, a učesnik u lancu snabdijevanja je pripremio procjenu o sigurnosti tog proizvoda, dovoljno je da podaci u STL budu u skladu sa izvještajem o sigurnosti proizvoda, umjesto sa izvještajima o sigurnosti urađenim za svaku supstancu u proizvodu pojedinačno.

(3) Snabdjevač je dužan na zahtjev primatelja osigurati primatelju STL i kad on nabavlja preparat koji nije klasificiran kao opasan, ako sadrži:

- a) najmanje jednu hemijsku supstancu klasificiranu kao opasnu po ljudsko zdravlje i životnu sredinu u količini od najmanje 1% od mase preparata koji nije u gasovitom stanju, odnosno najmanje 0,2% od zapremine preparata koji je u gasovitom stanju; ili
- b) najmanje jednu supstancu, u količini od najmanje 0,1% od mase preparata koji nije u gasovitom stanju, koja ispunjava kriterije za identifikaciju kao PBT ili vPvB, ili je uvrštena u odgovarajući popis u EU iz razloga različitih od onih koji su navedeni u tački (a) ovog člana; ili
- c) supstancu za koju su propisane maksimalno dozvoljene koncentracije u radnoj sredini u Federaciji BiH.

Član 22.

Kada je za opasne hemikalije ili preparate koji se nude ili prodaju u općoj upotrebi pruženo dovoljno informacija kako bi korisnici mogli poduzeti potrebne mjere za zaštitu zdravlja ljudi i zaštitu životne sredine, STL se ne mora podnositi, osim ako to zatraži dalji korisnik ili distributer.

Član 23.

(1) Snabdjevač koji je u obavezi da uradi STL dužan je da vrši izmjene i dopune sadržaja STL u skladu sa novim saznanjima o opasnoj hemikaliji, naročito o saznanjima o mjerama koje mogu uticati na smanjenje rizika ili o saznanjima o nepoznatim opasnostima od hemikalije, kao i o zakonskim odlukama u vezi sa ograničenjem ili zabranom proizvodnje opasne hemikalije ili proizvoda, stavljanjem na tržište ili korištenjem istih.

(2) Izmijenjen i dopunjen STL snabdjevač je dužan dostaviti distributeru ili krajnjem korisniku kome je hemikalija isporučena u prethodnih 12 mjeseci.

(3) Izmijenjen i dopunjen STL mora da sadrži napomenu: "revidiran" i datum kad su izvršene izmjene.

(4) Osobe koje koriste opasne hemikalije dužne su da postupe u skladu sa predloženim mjerama iz STL u svrhu predostrožnosti u zaštiti zdravlja ljudi i zaštiti životne sredine.

(5) Nova saznanja o opasnim svojstvima hemikalije, kao i druge informacije koje se odnose na sigurnost hemikalije, obavezni su da međusobno razmjenjuju svi u lancu snabdijevanja.

(6) Radnicima koji rukuju opasnim hemikalijama ili proizvodima pristup informacijama o hemikaliji i opasnostima kojima oni mogu biti izloženi u toku svog rada sa hemikalijom ili proizvodom osigurava poslodavac.

(7) STL se osigurava bez naknade u pisanoj ili u elektronskoj formi.

(8) Ministar posebnim propisom uređuje sadržaj i način izrade STL, hemikalije za koje je potrebno uraditi STL, kao i kriterije za identifikaciju supstanci kao PBT ili vPvB.

5. Procjena sigurnosti hemikalije

Član 24.

(1) Izvještaj o sigurnosti hemikalije iz člana 21. stav 2. ovog zakona je dokument o procjeni sigurnosti hemikalije i mjerama za smanjenje i kontrolu rizika urađen od strane ovlaštene institucije.

(2) Ministar posebnim propisom uređuje uvjete koje moraju ispunjavati institucije koje vrše procjenu sigurnosti hemikalije, način provjere ispunjenosti tih uvjeta i način izrade izvještaja o sigurnosti hemikalije.

(3) Ministar izdaje odobrenje ovlaštenoj instituciji za izradu procjene sigurnosti hemikalije.

(4) Odobrenje iz stava 3. ovog člana objavljuje se u „Službenim novinama Federacije BiH“.

Član 25.

(1) Radi sačinjavanja izvještaja o sigurnosti hemikalije vrši se procjena sigurnosti hemikalije.

(2) Procjena sigurnosti hemikalije se sastoji iz dvije faze:

a) u prvoj fazi procjene sigurnosti hemikalije vrši se procjena opasnosti od hemikalije po ljude i životnu sredinu, a na osnovu fizičkih i hemijskih svojstava hemikalije i procjena da li supstanca ispunjava kriterije za identifikaciju kao PBT ili vPvB.

b) u drugoj fazi procjene sigurnosti hemikalije utvrđuje se procjena sigurnosti i karakterizacija hemikalije za koju je u prvoj fazi utvrđeno da je opasna, da li ista ispunjava kriterije za identifikaciju kao PBT ili vPvB.

(3) Procjena izloženosti i karakterizacija rizika utvrđuje se za sve identificirane načine korištenja opasne hemikalije, što mora biti navedeno i u STL.

Član 26.

(1) Po utvrđenoj procjeni sigurnosti hemikalije, potrebno je utvrditi i mjere za smanjenje i kontrolu rizika koji predstavlja opasna hemikalija.

(2) Ministar posebnim propisom uređuje način procjene sigurnosti hemikalije, sadržaj izvještaja o sigurnosti hemikalije i prijedlog mjera za smanjenje i kontrolu rizika od hemikalije.

Član 27.

(1) Proizvođač, uvoznik ili krajnji korisnik koji stavlja opasnu hemikaliju na tržište može podnijeti obrazložen zahtjev Ministarstvu da u STL, kao i u obrazloženju na pakovanju, umjesto imena određene opasne supstance ili supstanci sadržanih u preparatu stavi uobičajen naziv za tu hemikaliju ili naziv koji identificira najvažniju funkcionalnu hemijsku grupu, ako stavljanje naziva određenih opasnih supstanci u STL i na pakovanju može da predstavlja povredu poslovne tajne ili prava na intelektualnu svojinu.

(2) Ministarstvo vrši procjenu opravdanosti zahtjeva iz stava 1. ovog člana u skladu sa kriterijima utvrđenim ovim zakonom i donosi rješenje.

(3) Protiv rješenja iz stava 2. ovog člana nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda u skladu sa propisima o upravnim sporovima.

(4) Za procjenu opravdanosti zahtjeva o korištenju drugačije identifikacije supstance ili supstance sadržane u preparatu i izdavanje rješenja podnositelj zahtjeva plaća naknadu.

6. Skladištenje opasnih hemikalija

Član 28.

(1) Pravno lice koje rukuje opasnom hemikalijom obavezno je da skladišti opasnu hemikaliju tako da ona ne ugrožava zdravlje ljudi ili životnu sredinu u skladu sa ovim zakonom.

(2) Ministar posebnim propisom uređuje uvjete pod kojima se može skladištiti opasna hemikalija ili proizvod.

(3) Pravna i fizička lica koja rukuju opasnom hemikalijom ili proizvodom dužna su da sakupljaju, skladište i sigurno odlažu ostatke opasnih hemikalija i ambalažu od istih u skladu sa propisima o zbrinjavanju opasnog otpada.

Član 29.

(1) Opasna hemikalija koja se stavlja na tržište kao proizvod namijenjen širokoj potrošnji može da se prodaje u specijaliziranim prodavnicama za hemikalije, a u drugim prodavnicama moraju da se osiguraju posebni uvjeti za skladištenje.

(2) Ministar posebnim propisom uređuje uvjete za maloprodajne objekte iz stava 1. ovog člana za držanje opasnih hemikalija i način obilježavanja tog prostora.

(3) Za utvrđivanje ispunjenosti uvjeta iz stava 1. ovog člana podnositelj zahtjeva plaća naknadu.

III - INTEGRALNI INVENTAR HEMIKALIJA

Član 30.

(1) Integralni inventar hemikalija koje se nalaze na tržištu Federacije BiH sastoji se od Inventara hemikalija i Inventara biocida, a vodi ga Ministarstvo.

(2) Podatke potrebne za Integralni inventar obavezni su dostaviti proizvođači ili uvoznici opasnih hemikalija na osnovu odredbi ovog zakona, a za biocide na osnovu odredbi posebnog zakona o biocidima.

- (3) Integralni inventar vodi se kao elektronska baza podataka.
- (4) Ministar posebnim propisom uređuje način vođenja Integralnog inventara.

Član 31.

(1) Proizvođač ili uvoznik opasne hemikalije koja se proizvodi ili uvozi iznad propisane donje granice na godišnjem nivou u Federaciji BiH dužan je da tu hemikaliju upiše u Inventar hemikalija.

(2) Ministar posebnim propisom uređuje način vođenja Inventara hemikalija, donju granicu za uvoz ili proizvodnju opasne hemikalije iznad koje se hemikalija upisuje u Inventar, hemikalije koje se ne upisuju u Inventar kao i proizvode za koje je obavezan upis u Inventar hemikalija.

Član 32.

(1) Snabdjevač određene vrste i količine opasne hemikalije dužan je da imenuje osobu koja se stara o pravilnom upravljanju tim hemikalijama (u daljem tekstu: savjetnik za hemikalije).

(2) Savjetnik za hemikalije mora da ima odgovarajuću stručnu spremu i posebna znanja u vezi sa vrstom i obimom poslova sa opasnim hemikalijama u pravnom licu.

(3) Savjetnik za hemikalije mora biti u stalnom radnom odnosu kod proizvođača, a kod uvoznika hemikalija može biti stalno uposlen, ili povremeno angažiran, ovisno od vrste i obima posla uvoznika.

(4) Ministar imenuje ovlaštenu osobu za provjeru posebnih znanja za savjetnika za hemikalije.

Član 33.

(1) Proizvođač ili uvoznik opasne hemikalije ili proizvoda dužan je prije otpočinjanja proizvodnje ili uvoza istih da podnese zahtjev Ministarstvu za upis hemikalije iz člana 31. stav 1. ovog zakona u Inventar hemikalija.

(2) Zahtjev iz stava 1. ovog člana sadrži: naziv i sjedište proizvođača ili uvoznika, poreski identifikacioni broj, vrstu djelatnosti, ime odgovornog lica u pravnom licu, a gdje postoji i ime savjetnika za hemikalije.

(3) Proizvođač i uvoznik iz stava 1. ovog člana je dužan da dostavi dosije o hemikaliji i jednom godišnje, najkasnije do 1. marta tekuće godine dostavi STL za opasnu hemikaliju koju je proizveo ili uvezao u prethodnoj godini.

Član 34.

(1) Proizvođač ili uvoznik je dužan sačiniti dosije o opasnoj hemikaliji na osnovu evidencije o hemikaliji koju je obavezan da vodi.

(2) Evidenciju iz stava 1. ovog člana dužan je da vodi i distributer i krajnji korisnik.

(3) Evidencija iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o identitetu hemikalije, distributerima, odnosno krajnjim korisnicima kojima je ta hemikalija isporučena, kao i o količinama hemikalije koja je proizvedena, koja je isporučena kao i podatak o zbirnim količinama hemikalija koje su prodane tim kupcima.

(4) Osobe iz st. 1. i 2. ovog člana evidenciju o opasnim hemikalijama čuvaju najmanje pet godina od dana kada je posljednji put proizvedena, stavljena u promet ili upotrebu.

(5) Dosije o hemikaliji naročito sadrži: trgovačko ime hemikalije, podatke o proizvođaču ako se hemikalija uvozi, podatke o količinama, podatke o načinu korištenja kojih je proizvođač ili uvoznik svjestan, podatke o hemijskom sastavu i drugo.

(6) Ministar posebnim propisom uređuje sadržaj dosijea i način vođenja evidencije o hemikaliji.

Član 35.

(1) Ministarstvo u roku od 90 dana od dana prijema dosijea o hemikaliji i STL provjerava potpunost podataka u dosijeu i STL.

(2) Ako su podaci potpuni, Ministarstvo upisuje opasnu hemikaliju u Inventar hemikalija i dodjeljuje joj inventarski broj.

(3) Podnosiocu dosijea koji je ispunio uvjete iz stava 2. ovog člana Ministarstvo izdaje rješenje.

(4) Protiv rješenja iz stava 3. ovog člana ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor u skladu sa propisima o upravnim sporovima.

(5) Za upis u Inventar hemikalija i provjeru podataka iz dosijea podnositelj plaća naknadu.

Član 36.

(1) Strani proizvođač koji stavlja opasnu hemikaliju na tržište može ovlastiti osobu koja ima sjedište u Federaciji BiH da zastupa njegove interese u postupku upisivanja opasne hemikalije u Inventar hemikalija i drugim obavezama u skladu sa ovim zakonom.

(2) Dokaz o ovlaštenjima iz stava 1. ovog člana proizvođač je dužan dostaviti Ministarstvu.

IV - DOBRA LABORATORIJSKA PRAKSA

Član 37.

Laboratorije koje vrše kvalitativna i kvantitativna ispitivanja hemikalija za svrhe klasifikacije u opasne hemikalije, kao i kontrolu da li pakovanje odgovara zahtjevima propisanim ovim zakonom ili propisima donesenim na osnovu njega, moraju biti akreditirane za ispitivanje tim metodama i za vršenje navedenih kontrola.

Član 38.

(1) Dobra laboratorijska praksa (u daljem tekstu: DLP) predstavlja sistem kvaliteta koji se odnosi na organizacione postupke i uvjete pod kojima se vrši pretkliničko ispitivanje hemikalije ili proizvoda u akreditiranim laboratorijama, a u cilju dobijanja rezultata koji omogućavaju ocjenjivanje potencijalnih opasnosti od hemikalije po život i zdravlje ljudi, te uticaj iste na životnu sredinu.

(2) Rezultati laboratorijskih ispitivanja iz stava 1. ovog člana koriste se u postupcima klasifikacije opasnih supstanci u skladu sa odredbama ovog zakona, u postupcima registracije supstance ili proizvoda, postupcima prijavljivanja; postupcima pribavljanja dozvole za stavljanje na tržište i korištenje opasne supstance ili proizvoda kad je to propisano i za druga ispitivanja koja su propisana.

(3) Ministar posebnim propisom uređuje principe DLP.

Član 39.

(1) Ministarstvo vrši procjenu usaglašenosti rada laboratorije sa principima DLP.

(2) Procjena usaglašenosti rada laboratorije sa principima DLP utvrđuje se u postupku pregleda, a na zahtjev laboratorije.

(3) Ministar donosi rješenje o usaglašenosti rada laboratorije sa principima DLP.

(4) Za izdavanje rješenja o usaglašenosti rada laboratorije sa principima DLP laboratorija plaća naknadu.

Član 40.

(1) Pregled iz člana 39. stav 2. ovog zakona vrši ocjenjivač DLP i o pregledu sačinjava zapisnik.

(2) Ocjenjivač DLP mora ispunjavati uvjete u pogledu stručne spreme, radnog iskustva i drugih uvjeta, te mora posjedovati ovlaštenje za te poslove izdato od strane ministra.

(3) U ovlaštenju za obavljanje poslova ocjenjivača DLP mora da stoji izjava ocjenjivača o zaštiti tajnosti podataka sa kojima se sreće u toku rada.

(4) Ministar posebnim propisom uređuje način utvrđivanja usaglašenosti rada laboratorije sa principima DLP, te bliže uvjete koje mora ispunjavati ocjenjivač DLP.

V - OGRANIČENJA I ZABRANE SUPSTANCI KOJE IZAZIVAJU ZABRINUTOST

Član 41.

(1) U cilju adekvatne kontrole rizika od supstance koja izaziva zabrinutost i osiguranja zamjene iste odgovarajućom alternativno sigurnijom supstancom i tehnologijom, ako je to tehnički i ekonomski moguće, ministar utvrđuje Listu supstanci koje izazivaju zabrinutost, a za koje je u EU potrebna autorizacija.

(2) Lista supstanci koje izazivaju zabrinutost formira se od supstanci koje ispunjavaju kriterije da budu klasificirane kao karcinogene kategorije 1 ili 2, mutagene kategorije 1 ili 2, toksične po reprodukciju kategorije 1 ili 2 i supstance koje ispunjavaju kriterije za identifikaciju kao PBT ili vPvB.

(3) U Listu supstanci koje izazivaju zabrinutost stavljaju se i supstance koje imaju svojstva štetnog uticaja na endokrini sistem, te supstance koje imaju perzistentna, bioakumulativna i toksična svojstva ili veoma perzistentna i veoma bioakumulativna svojstva, ali ne ispunjavaju kriterije za identifikaciju kao PBT ili vPvB, a za koje postoje naučni dokazi da izazivaju štetne posljedice po zdravlje ljudi i životnu sredinu. Navedena svojstva supstanci se identificiraju od slučaja do slučaja pojedinačnim razmatranjima.

(4) Lista supstanci koje izazivaju zabrinutost objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".

Član 42.

Lista supstanci koje izazivaju zabrinutost sadrži sljedeće podatke:

- a) identitet supstance,
- b) svojstva supstance na osnovu kojih je klasificirana u skladu sa zahtjevima iz člana 41. st. 2. i 3. ovog zakona,
- c) načine korištenja opasne supstance za koje nije potrebna autorizacija po propisima EU.

Član 43.

Krajnji korisnik supstance koja se nalazi na Listi supstanci koje izazivaju zabrinutost, odnosno preparata koji sadrži tu supstancu, obavezan je da dostavi Ministarstvu dosije sa relevantnim podacima o načinu korištenja supstance, ako taj način korištenja nije prijavio proizvođač ili uvoznik pri upisu u Inventar hemikalija.

Član 44.

(1) Proizvođač ili uvoznik hemikalije koja je na Listi hemikalija koje izazivaju zabrinutost u dosijeu, pored podataka iz člana 34. stav 3. ovog zakona, dužan je da osigura i podatke o mogućim alternativnim supstancama i tehnologijama, njihovim

opasnostima i rizicima za zdravlje ljudi i životnu sredinu, te tehničke i ekonomske podatke o opravdanosti zamjene supstance sa manje opasnom.

(2) Ministarstvo vrši stručnu procjenu podataka iz dosijea o hemikaliji radi propisivanja mjera za smanjenje rizika i načina sistematskog praćenja korištenja supstance koja izaziva zabrinutost.

(3) Za stručnu procjenu dosijea i prijedlog mjera za zaštitu u vezi sa stavom 2. ovog člana podnositelj plaća naknadu.

Član 45.

Pri upisu hemikalije koja izaziva zabrinutost u Inventar hemikalija, pored inventarskog broja hemikalije, upisuju se i mjere za smanjenje rizika pri upotrebi i način sistematskog praćenja korištenja supstance koja izaziva zabrinutost.

Član 46.

(1) Ograničenja i zabrane proizvodnje, stavljanja na tržište i korištenja propisuju se za hemikalije čija upotreba predstavlja neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi ili opasnost po životnu sredinu.

(2) Ograničenja i zabrane iz stava 1. ovog člana preuzimaju se iz propisa EU, a sadrže zabranjene, odnosno dozvoljene načine korištenja hemikalije, količine i koncentracije, dozvoljene namjene korištenja i druge uvjete vezano za hemikaliju, a koji su u vezi sa zabranom ili ograničenjem upotrebe.

(3) Pored ograničenja i zabrana preuzetih iz propisa EU, u pojedinačnom slučaju ministar može zabraniti ili ograničiti proizvodnju, promet ili upotrebu hemikalije ili proizvoda u slučaju da postoji neprihvatljiv rizik od hemikalije i njene upotrebe u Federaciji BiH.

(4) Protiv rješenja ministra iz stava 3. ovog člana ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor u skladu sa propisima o upravnim sporovima.

(5) Ministar posebnim propisom uređuje uvjete iz st. 2. i 3. ovog člana.

Član 47.

(1) Ako se ograničenja i zabrane iz člana 46. ovog zakona za određene supstance, preparate, odnosno proizvode ne mogu primijeniti iz opravdanih razloga u roku koji odredi ministar, a shodno stepenu rizika po zdravlje ljudi ili opasnost po životnu sredinu, ministar propisuje od kada ta ograničenja i zabrane postaju obavezna.

(2) Rokove iz stava 1. ovog člana ministar može mijenjati ovisno od socio-ekonomskih, tehničkih razloga ili saznanja o mogućnosti zamjene alternativnim supstancama.

VI - UVJETI ZA UVOZ I IZVOZ HEMIKALIJA

Član 48.

(1) Promet hemikalije i proizvoda koji su upisani u Inventar hemikalija je slobodan.

(2) Uvoznik opasne hemikalije i proizvoda iz stava 1. ovog člana u obavezi je prije carinjenja istih podnijeti zahtjev federalnom sanitarnom inspektoru za sprovođenje sanitarnog nadzora nad hemikalijom ili proizvodom i tom prilikom inspektoru staviti na uvid dokaz o upisu u Inventar hemikalija.

(3) Federalni sanitarni inspektor koji je proveo sanitarni nadzor nad hemikalijom koja se uvozi dostavlja Ministarstvu izvještaj o izvršenom nadzoru.

(4) Ministar posebnim propisom uređuje sadržaj izvještaja i rok dostavljanja izvještaja u postupku nadzora nad uvozom hemikalije i proizvoda iz stava 1. ovog člana.

Član 49.

(1) U cilju unapređenja saradnje i učešća u podjeli odgovornosti u međunarodnoj trgovini opasnim hemikalijama, Ministarstvo će primijeniti postupak prethodnog obavještenja, kao i postupak davanja saglasnosti na osnovu prethodnog obavještenja o uticaju te supstance na zdravlje ljudi i životnu sredinu (PIC postupak).

(2) Postupak iz stava 1. ovog člana odnosi se na ograničenja i zabrane za opasne hemikalije iz člana 46. ovog zakona, kao i za hemikalije za koje nije donesen akt kojim se dozvoljava stavljanje hemikalije na tržište ili je taj akt prestao važiti prije isteka roka primjene.

(3) Spisak hemikalija za postupak prethodnog obavještenja i Spisak hemikalija za PIC postupak naročito sadrži: naziv hemikalije, identifikacioni broj hemikalije, tarifnu oznaku i kategoriju, odnosno potkategoriju hemikalije za koju se provodi taj postupak.

(4) Ministar utvrđuje spisak hemikalija za postupak prethodnog obavještenja i Spisak hemikalija za PIC postupak.

Član 50.

Kategorije hemikalija za koje se sprovodi postupak iz člana 49. stav 1. su industrijske hemikalije i pesticidi, a potkategorije su:

- a) za industrijske hemikalije potkategorija hemikalija za opću upotrebu i potkategorija hemikalija za profesionalnu upotrebu,
- b) za pesticide potkategorija sredstava za zaštitu bilja i potkategorija ostalih pesticida koja obuhvata biocidne proizvode u zaštiti bilja i druge hemikalije koje imaju pesticidno dejstvo.

Član 51.

(1) Za izvoz opasne hemikalije koja podliježe zahtjevima koji se odnose na postupak prethodnog obavještenja izvoznik je dužan da Ministarstvu dostavi tražene informacije u propisanom roku.

(2) Ministarstvo dostavlja nadležnom organu zemlje uvoza preko imenovanog državnog tijela obavještenje o izvozu hemikalije iz stava 1. ovog člana.

(3) Ministarstvo poslije dobijanja obavještenja o izvozu od imenovanog državnog tijela informira to tijelo da je primilo obavještenje.

(4) Obavještenje iz stava 2. ovog člana naročito sadrži: identitet hemikalije, podatke o izvozniku hemikalije, kategoriju i potkategoriju hemikalije, kao i podatke o svojstvima hemikalije i mjerama za smanjenje rizika.

Član 52.

(1) Postupak dobijanja saglasnosti na osnovu prethodnog obavještenja sprovodi se za izvoz, odnosno uvoz hemikalije ili proizvoda sa Spiska hemikalija za PIC postupak i hemikalije koja sadrži supstancu sa ovog spiska u takvoj koncentraciji koja prema ovom zakonu mora da se obilježi kao opasna, a u okviru kategorija hemikalija za koje se sprovodi ovaj postupak.

(2) Ministarstvo je obavezno da sarađuje sa imenovanim državnim tijelom u pripremi odgovora u vezi sa uvozom svake supstance sa spiska Roterdamske

konvencije, kao i preparata i proizvoda koji sadrže te supstance na osnovu određenog ograničenja, odnosno zabrane u skladu sa odredbama ovog zakona.

(3) Za nove hemikalije uvrštene u spisak Roterdamske konvencije, Ministarstvo je obavezno da sarađuje sa imenovanim državnim tijelom, te da pripremi odgovor o uvozu predmetne hemikalije najkasnije devet mjeseci od dana dostavljanja uputstva o donošenju odluke o stavljanju te hemikalije na spisak Roterdamske konvencije, koji priprema Sekretarijat Roterdamske konvencije.

(4) Odgovor iz st. 2. i 3. ovog člana koji se odnosi na sredstva za zaštitu bilja, odnosno za hemikalije koje imaju pesticidno dejstvo priprema se u saradnji sa organima nadležnim za sredstva za zaštitu bilja.

Član 53.

(1) Ministarstvo je u obavezi prilikom davanja saglasnosti za uvoz hemikalije koja podliježe PIC postupku da nadležnom organu zemlje izvoznika preko imenovanog državnog tijela dostavi obavještenje o saglasnosti pod određenim uvjetima, odnosno obavještenje o nesaglasnosti za uvoz svake supstance, kao i preparata i proizvoda koji sadrže supstancu koja nije na spisku Roterdamske konvencije, a za koju druge zemlje traže prethodnu saglasnost prema PIC postupku.

(2) Ministarstvo je obavezno da dostavi obavještenje iz stava 1. ovog člana za uvoz svakog sredstva za zaštitu bilja koje nije na spisku Roterdamske konvencije, a za koje druga zemlja traži, u skladu sa nacionalnim propisima te zemlje, prethodnu saglasnost, u saradnji sa organima nadležnim za sredstva za zaštitu bilja.

Član 54.

(1) Za hemikalije koje nisu na spisku Roterdamske konvencije, a koje se nalaze na Spisku za PIC postupak, na osnovu zahtjeva izvoznika Ministarstvo preko imenovanog državnog tijela traži prethodnu saglasnost prema PIC postupku od nadležnog organa zemlje uvoznika.

(2) Ako nadležni organ zemlje uvoznika obavijesti Ministarstvo da je saglasan sa uvozom pod određenim uvjetima i u određenom roku, Ministarstvo o tome obavještava izvoznika izdavanjem saglasnosti.

(3) Ministar posebnim propisom uređuje proceduru za PIC postupak, sadržaj zahtjeva uvoznika i izvoznika za pribavljanje prethodne saglasnosti, tražene informacije za potrebe prethodne saglasnosti, rokove i druge uvjete.

Član 55.

Pri sprovođenju postupka izvoza, izvoznik je dužan da sa podacima dobijenim od zemlje uvoznika u tom postupku postupa u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 56.

(1) U postupku dobijanja saglasnosti za izvoz opasne hemikalije i proizvoda za koje se traži postupak prethodnog obavještenja ili PIC postupak Ministarstvo vrši stručnu procjenu podataka.

(2) Za poslove stručne procjene podataka za potrebe iz stava 1. ovog člana podnositelj zahtjeva plaća naknadu.

Član 57.

(1) Izvoznik opasne hemikalije koja se nalazi na Spisku za PIC postupak ili na Spisku hemikalija za postupak prethodnog obavještenja obavezan je da do 31. marta

tekuće godine dostavi Ministarstvu izvještaj o količini izvezene supstance u prethodnoj godini, kao i preparata i proizvoda koji sadrže supstance sa spiska, naziv zemlje izvoza, kao i opće podatke o uvozniku u elektronskoj formi.

(2) Na osnovu podataka iz stava 1. ovog člana, Ministarstvo vodi evidenciju izvezenih hemikalija po PIC postupku, odnosno hemikalija za koje je potrebno osigurati postupak prethodnog obavještanja, u elektronskoj formi.

Član 58.

Na zahtjev nadležnog organa zemlje članice Roterdamske konvencije, a preko čije teritorije se obavlja tranzit hemikalije sa spiska Roterdamske konvencije, Ministarstvo dostavlja tražene informacije u roku od 15 dana prije prvog dana tranzita i svakog sljedećeg tranzita.

Član 59.

(1) Ministarstvo donosi spisak hemikalija i proizvoda čija je upotreba, uvoz i izvoz zabranjen.

(2) Spisak hemikalija i proizvoda za koje je upotreba, uvoz i izvoz zabranjen sadrži sljedeće podatke: naziv opasne hemikalije, odnosno proizvoda, identifikacioni broj za hemikaliju i tarifnu oznaku opasne hemikalije i proizvoda koji je predmet zabrane.

(3) Spisak hemikalija iz stava 1. ovog člana objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".

VII - ODOBRENJE ZA VRŠENJE DJELATNOSTI

Član 60.

(1) Pravno lice koje obavlja djelatnost proizvodnje, prometa na veliko i korištenja opasne hemikalije dužno je upisati tu djelatnost u sudski registar.

(2) Ministar donosi rješenje kojim se odobrava obavljanje djelatnosti iz stava 1. ovog člana, protiv kojeg nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor u skladu sa propisima o upravnim sporovima.

(3) Fizičko lice koje se bavi prometom na malo opasne hemikalije i proizvoda koji je sadrži, te fizičko lice, koje koristi opasnu hemikaliju ili proizvod u određene svrhe mora osigurati odobrenje za rad od strane nadležnog ministarstva zdravstva kantona (u daljem tekstu: kantonalno ministarstvo).

(4) Fizičkom licu koje se bavi prometom opasne hemikalije i proizvoda na malo, rješenje za rad kojim se odobrava obavljanje djelatnosti izdaje kantonalno ministarstvo prema mjestu registracije lica.

(5) Fizičkom licu koje koristi opasnu hemikaliju u umjetničke svrhe, naučne ili druge specifične svrhe, rješenje kojim se odobrava korištenje opasnih hemikalija izdaje kantonalno ministarstvo prema mjestu registracije lica.

(6) Protiv rješenja kantonalnog ministarstva iz st. 4. i 5. ovog člana dozvoljena je žalba, koja se podnosi Ministarstvu.

(7) Kantonalno ministarstvo dužno je poslije izdavanja rješenja iz stava 3. ovog člana jedan primjerak istog dostaviti Ministarstvu.

(8) Revizija izdatih odobrenja iz st. 2. i 3. ovog člana vrši se nakon pet godina od dana pravosnažnosti rješenja.

(9) Ministar posebnim propisom uređuje opće i posebne uvjete za obavljanje djelatnosti iz stava 1. ovog člana, klase naročito opasnih hemikalija za koje se donosi odobrenje, kao i opasne hemikalije za koje nije potrebno odobrenje, uputstvo za

utvrđivanje preventivnih mjera koje se upisuju u odobrenje kad je to potrebno, kao i u koje svrhe može da se koristi hemikalija.

(10) Kantonalnim propisima bliže će se urediti postupak izdavanja odobrenja za rad fizičkim licima iz st. 4. i 5. ovog člana.

Član 61.

(1) Zahtjev za dobijanje odobrenja iz člana 60. stav 2. ovog zakona sadrži naročito: naziv i sjedište pravnog lica i ime odgovorne osobe u pravnom licu, naziv hemikalije i svrhu za koju će se koristiti, podatke o preventivnim mjerama koje će se poduzeti u svrhu sigurnog čuvanja i korištenja te hemikalije.

(2) Ministarstvo na osnovu podnesenog zahtjeva vrši procjenu da li je u odobrenju potrebno propisati posebne uvjete i u roku od 60 dana od dana podnošenja potpunog zahtjeva izdaje odobrenje.

(3) U postupku utvrđivanja uvjeta za izdavanje odobrenja podnositelj plaća naknadu.

Član 62.

Obavezu da osiguraju odobrenje iz člana 61. ovog zakona nemaju naučne i obrazovne ustanove, kao ni državni, federalni, kantonalni i organi lokalne samouprave kojima su neophodne naročito opasne hemikalije za obavljanje određenih poslova, kao i lica koja su registrirana za proizvodnju lijekova za humanu i veterinarsku upotrebu čija oblast je regulirana posebnim zakonom.

Član 63.

(1) Opasnu hemikaliju zabranjeno je izdavati licima mlađim od 18 godina.

(2) Osoba koja preuzima opasnu hemikaliju od uvoznika ili distributera dužna je da mu da na uvid važeći osobni dokument.

Član 64.

(1) Zahtjev za izdavanje odobrenja iz člana 60. stav 2. ovog zakona odbit će se ako:

- a) nisu ispunjeni uvjeti propisani ovim zakonom i aktima donesenim na osnovu njega,
- b) je bez odobrenja obavljana djelatnost za koju je potrebno odobrenje,
- c) je povezan vlasništvom ili upravljanjem sa licem kome je iz opravdanih razloga odbijen zahtjev za davanje odobrenja.

(2) Ministar donosi rješenje o odbijanju zahtjeva iz stava 1. ovog člana, protiv kojeg se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor u skladu sa propisima o upravnim sporovima.

Član 65.

(1) Ministarstvo, odnosno kantonalno ministarstvo može ukinuti odobrenje iz člana 60. ovog zakona:

- a) ako je nositelj odobrenja uz zahtjev za dobijanje odobrenja dao netačne podatke,
- b) ako aktivnosti sa opasnom hemikalijom za koje je izdato odobrenje izazivaju znatniju štetu po zdravlje ljudi i okolinu nego što je to navedeno u procjeni sigurnosti pri podnošenju zahtjeva,
- c) ako je doneseno odobrenje sa drugim uvjetima,
- d) ako je prestalo obavljanje djelatnosti za koju je odobrenje izdato.

Član 66.

Pravna lica koja se bave proizvodnjom opasnih hemikalija ili koriste opasne hemikalije pri proizvodnji moraju ispunjavati sljedeće opće i posebne uvjete:

- a) da imaju objekte izgrađene od čvrstog materijala s posebnim prostorijama za smještaj sirovina za proizvodnju, za pripremu proizvodnje, za proizvodnju, skladištenje opasnih hemikalija, odnosno proizvoda do njihovog izdavanja, odnosno distribucije i prostoriju za skladištenje otpada od opasnih hemikalija i prazne ambalaže,
- b) da imaju odgovarajuću opremu za proizvodnju i korištenje opasnih hemikalija, te uređaje, aparate i mjerne instrumente u ispravnom stanju,
- c) da imaju osobnu zaštitnu opremu za svakog radnika koji rukuje opasnom hemikalijom, urađenu u skladu sa standardima za rad sa hemikalijom sa kojom se radi,
- d) da imaju osigurana sredstva za pružanje prve pomoći i sredstva za dekontaminaciju, sredstva za održavanje opće higijene radnih prostorija i osobne higijene uposlenih,
- e) da imaju radnike sa visokom stručnom spremom pod čijim se neposrednim stručnim nadzorom obavljaju poslovi proizvodnje opasnih hemikalija,
- f) da svim uposlenim radnicima prije početka rada sa hemikalijama osiguraju sticanje znanja o zaštiti od opasne hemikalije,
- g) da radnici koji obavljaju poslove sa opasnom hemikalijom budu zdravstveno sposobni, što se dokazuje ljekarskim uvjerenjem izdatim od strane nadležne zdravstvene ustanove.

Član 67.

U proizvodnji opasnih hemikalija konačni proizvod mora biti kontroliran u pogledu sastava i sadržaja nečistoća prema međunarodno preporučenim analitičkim metodama u ovlaštenim laboratorijama.

Član 68.

Pravna lica koja koriste opasne hemikalije u naučno-istraživačke svrhe ili u analitičkim laboratorijama moraju ispunjavati uvjete u pogledu posebnih mjera zaštite na radu u skladu sa propisima o zaštiti na radu.

Član 69.

Pravna lica koja se bave prometom opasnih hemikalija dužna su:

- a) imati prostorije za skladištenje, čuvanje i izdavanje opasnih hemikalija i proizvoda izgrađene od čvrstog materijala,
- b) imati radnike visoke stručne spreme za poslove skladištenja, čuvanja i izdavanja opasnih hemikalija, ovisno od svojstava opasnih hemikalija, obima i prirode posla,
- c) osigurati sticanje posebnih znanja za sigurno rukovanje opasnim hemikalijama za radnike koji neposredno rukuju istim.

Član 70.

(1) Pravna i fizička lica koja obavljaju uslužne ili posredničke poslove pri kojima ne dolaze u neposredan kontakt sa opasnom hemikalijom moraju imati radnike sa posebnim znanjima za rukovanje opasnim hemikalijama.

(2) Pravna ili fizička lica iz stava 1. ovog člana dužna su u roku od 30 dana od dana započinjanja ovih uslužnih poslova obavijestiti Ministarstvo.

Član 71.

(1) Svaki radnik koji radi na radnom mjestu sa opasnom hemikalijom obavezan je steći osnovna znanja o zaštiti od opasne hemikalije.

(2) Obaveze sticanja znanja iz stava 1. ovog člana odnose se i na radnike uposlene u pravnim licima koji se bave proizvodnjom i prometom sredstava za zaštitu bilja ili biocida koji sadrže opasne hemikalije, kao i na fizička lica iz člana 60. st. 3. i 4. ovog zakona.

(3) Ministarstvo donosi godišnji plan sticanja posebnih znanja za lica koja rukuju opasnim hemikalijama i osigurava njegovo sprovođenje.

(4) Pravna lica iz člana 60. stav 1. i fizička lica iz člana 60. st. 3. i 4. dužna su da osiguraju uposlenim koji neposredno rukuju opasnim hemikalijama kontinuirano sticanje znanja za sigurno rukovanje opasnim hemikalijama.

(5) Ministar posebnim propisom uređuje bliže uvjete i način sticanja znanja iz stava 4. ovog člana, te program obuke za sticanje posebnih znanja za savjetnika za hemikalije i provjeru istih iz člana 32. ovog zakona.

(6) Za organizaciju i sprovođenje programa sticanja stručnog znanja pravno lice plaća naknadu.

Član 72.

(1) Pravna i fizička lica koja se bave proizvodnjom, prometom ili koriste opasnu hemikaliju istu ne mogu skladištiti u stambenim objektima niti u neposrednoj blizini istih.

(2) Pravna i fizička lica iz stava 1. ovog člana obavezna su opasne hemikalije držati u posebnim prostorijama, silosima i drugim odgovarajućim posudama.

Član 73.

(1) Prostorije i ormari u kojima su skladištene opasne hemikalije moraju biti zaključani, a ključevi zaduženi od strane odgovornog lica u pravnom licu koje ima dozvolu za poslove proizvodnje, prometa, skladištenja i korištenja opasne hemikalije, odnosno kod fizičkog lica koje koristi hemikalije.

(2) Na vratima prostorija i ormara u kojima su smještene opasne hemikalije na vidnom mjestu mora stajati znak opasnosti i natpis kojim se upozorava na vrstu opasnosti.

Član 74.

(1) Pravno i fizičko lice ne može uposliti radnika na radnom mjestu u radu sa hemikalijama bez obavljenog zdravstvenog pregleda u skladu sa propisima o zaštiti na radu.

(2) Radnici iz stava 1. ovog člana obavezni su kontrolirati zdravstveno stanje u toku rada sa opasnim hemikalijama i kroz periodične preglede.

(3) Za vrijeme rada sa opasnim hemikalijama radnici su dužni nositi zaštitnu odjeću i obuću, odnosno odjeću koja je namijenjena za zaštitu od opasnosti koja prijete od hemikalije kojom radnik neposredno rukuje.

Član 75.

(1) Pravno lice koje se bavi proizvodnjom, prometom ili koristi opasne hemikalije, kao i fizičko lice koje se bavi prometom na malo istih obavezno je da osigura sredstva za pružanje prve pomoći u slučaju nesreće izazvane opasnom hemikalijom.

(2) Pravno i fizičko lice iz stava 1. ovog člana obavezno je da osigura standardne operativne procedure (u daljem tekstu: SOP) o postupanju da bi se spriječile nesreće, o načinu pružanja prve pomoći u slučaju ozljede, te o postupcima dekontaminacije od

opasnih hemikalija. SOP-e moraju biti istaknute na vidnom mjestu i dostupne svim uposlenima.

Član 76.

(1) Opasne hemikalije u čvrstom ili tečnom stanju koje mogu dospjeti u površinske ili podzemne vodotokove ne smiju se skladištiti u zonama sanitarne zaštite izvorišta vode za javno snabdijevanje pitkom vodom u skladu sa propisima koji uređuju ovu oblast.

(2) Opasne hemikalije koje djeluju u obliku gasa moraju se skladištiti na određenoj udaljenosti od najbliže stambene zgrade.

(3) Zabranjeno je skladištenje opasnih hemikalija na vodnom i priobalnom zemljištu u skladu sa propisima koji uređuju ovu oblast.

Član 77.

Opasne hemikalije koje se smatraju otpadom i ambalaža u kojoj su bile smještene opasne hemikalije odlažu se i tretiraju u skladu sa propisima o upravljanju otpadom.

Član 78.

(1) Pravna i fizička lica koja se bave proizvodnjom, prometom na veliko, skladištenjem ili prodajom na malo opasnih hemikalija obavezna su da vode evidencije o opasnim hemikalijama.

(2) Izvještaj o potrošnji i prometu opasnih hemikalija na godišnjem nivou lica iz stava 1. ovog člana dužna su dostaviti Ministarstvu najkasnije do 31. januara tekuće godine za proteklu godinu.

(3) Ministar posebnim propisom uređuje način vođenja evidencija iz stava 1. ovog člana i način dostavljanja podataka iz st. 1. i 2. ovog člana.

Član 79.

(1) Pravna lica koja prvi put stavljaju opasnu hemikaliju u promet dužna su u roku od osam dana prije stavljanja opasne hemikalije u promet obavijestiti Ministarstvo.

(2) Uz obavještenje iz stava 1. ovog člana pravno lice je obavezno dostaviti deklaraciju i uputstvo za upotrebu za opasnu hemikaliju.

Član 80.

Proizvođač ili uvoznik koji stavlja opasnu hemikaliju ili proizvod u promet, obavezan je da prilikom reklamiranja istih u reklamama navede opasna svojstva hemikalije i proizvoda i proizvoda koji po svojim karakteristikama nije svrstan u opasan ali sadrži hemikaliju koja je klasificirana kao opasna, i da je reklamira na način koji neće dovesti u zabludu korisnika da hemikalija ima opasna svojstva.

VIII - SISTEMATSKO PRAĆENJE HEMIKALIJA

Član 81.

(1) U cilju zaštite zdravlja ljudi i zaštite životne sredine od štetnog uticaja opasnih hemikalija vrši se sistematsko praćenje hemikalija od stavljanja na tržište do upotrebe od strane krajnjih korisnika hemikalija, kao i njihovih metabolita u životnoj sredini i u živim organizmima.

(2) Sistematsko praćenje hemikalija vrši se i u cilju sprovođenja načina korištenja supstanci koje izazivaju zabrinutost i onih za koje su uvedene mjere zabrane upotrebe, odnosno mjere ograničene upotrebe.

(3) Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federalni zavod) donosi program sprovođenja sistematskog praćenja hemikalija iz stava 1. ovog člana, i ovlašten je za njegovo praćenje.

(4) Za stručni dio programa iz stava 3. ovog člana Federalni zavod može angažirati naučno-stručne organizacije i privredne subjekte sa kojima je zaključio ugovor.

Član 82.

Ukoliko se za potrebe sprovođenja programa sistematskog praćenja hemikalija vrše laboratorijska ispitivanja, ista može vršiti samo laboratorija koja ima akreditirane metode za tražena ispitivanja ili ima ugovor o saradnji sa laboratorijom koja ispunjava te uvjete.

Član 83.

(1) Zdravstvena ustanova koju ovlasti ministar za vršenje kontrole trovanja obavezna je da Federalnom zavodu dostavlja podatke o osobama otrovanim opasnim hemikalijama i proizvodima koji ih sadrže, o čemu odmah izvještava Ministarstvo.

(2) Federalni zavod podatke iz stava 1. ovog člana koristi za kontrolu rizika koje hemikalije predstavljaju opasnost po ljudsko zdravlje i životnu sredinu.

(3) Ministarstvo će iz baze podataka koju vodi, na traženje zdravstvene ustanove iz stava 1. ovog člana, dostaviti STL, kao i druge podatke o sigurnosti od hemikalije.

(4) U hitnim slučajevima zdravstvena ustanova može dobiti podatke o sigurnosti hemikalije i od pravnog lica koje je stavilo hemikaliju na tržište.

Član 84.

Ovlaštena zdravstvena ustanova za kontrolu trovanja dužna je da informacije kojima raspolaže, a u vezi sa trovanjima opasnim hemikalijama, dostavi i drugim zdravstvenim radnicima, a isti se mogu koristiti samo za medicinske svrhe.

IX - UVJETI ZA STAVLJANJE DETERDŽENTA NA TRŽIŠTE

Član 85.

(1) Deterdžent se može staviti na tržište ako surfaktant sadržan u tom deterdžentu ispunjava kriterije potpune aerobne biorazgradljivosti i ako druge hemikalije sadržane u deterdžentu ispunjavaju uvjete propisane ovim zakonom.

(2) Deterdžent koji sadrži surfaktant koji ne ispunjava uvjete iz stava 1. ovog člana može se u izuzetnim slučajevima i za profesionalno korištenje dozvoliti pod uvjetom da surfaktant koji je sadržan u tom deterdžentu ispunjava kriterije primarne biorazgradljivosti i druge propisane uvjete.

(3) Rezultate ispitivanja kojima se dokazuje da deterdžent ispunjava zahtjeve iz stava 1. ovog člana proizvođač ili uvoznik koji stavlja deterdžent na tržište u obavezi je da čuva i iste dostavlja Ministarstvu po zahtjevu.

(4) Ministar posebnim propisom uređuje bliže kriterije za deterdžente koji se stavljaju na tržište i metode ispitivanja biorazgradljivosti surfaktanta.

Član 86.

(1) Proizvođač ili uvoznik koji stavlja deterdžent na tržište dužan je da prije stavljanja deterdženta na tržište pribavi rješenje ministra, kojim se odobrava korištenje tog surfaktanta u deterdžentu.

(2) Zahtjev za dobijanje rješenja iz stava 1. ovog člana podnositelj dostavlja Ministarstvu.

(3) Uz zahtjev iz stava 2. ovog člana podnositelj dostavlja i tehnički dosije o surfaktantu, koji sadrži podatke o identifikaciji surfaktanta, rezultate ispitivanja biorazgradljivosti, informacije o metabolitima biorazgradnje surfaktanta, podatke o količini surfaktanta i predviđeni način korištenja deterdženta uz prijedlog procjene rizika.

(4) Ministarstvo vrši procjenu tehničkog dosijea o surfaktantima u deterdžentu i odlučuje o zahtjevu u roku od šest mjeseci od dana podnošenja potpunog zahtjeva.

(5) Ministar posebnim propisom uređuje sadržaj tehničkog dosijea o surfaktantu u deterdžentu.

(6) Za procjenu tehničkog dosijea o surfaktantu plaća se naknada.

Član 87.

(1) Ministarstvo, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva za izdavanje rješenja kojim se odobrava stavljanje surfaktanta na tržište, može zahtijevati dopunu podataka od podnositelja. Ako procijeni potrebu za istim određuje rok za dostavljanje tih podataka.

(2) Ako Ministarstvo uputi zahtjev za dopunu podataka iz stava 1. ovog člana, rok za izdavanje rješenja se produžava za onoliko dana koliko je prošlo do dostavljanja traženih podataka.

(3) Ukoliko podnositelj zahtjeva iz stava 1. ovog člana ne postupi u skladu sa stavom 2. ovog člana, zahtjev se odbacuje kao nepotpun.

Član 88.

(1) Prilikom odlučivanja o zahtjevu za donošenje rješenja kojim se odobrava upotreba surfaktanta, Ministarstvo vrši analizu prijedloga procjene rizika surfaktanta ovisno od rezultata ispitivanja biorazgradljivosti, svojstava surfaktanta i njegovih metabolita, količine surfaktanta u deterdžentu i načina korištenja uzimajući u obzir i socio-ekonomsku procjenu opravdanosti upotrebe, kao i zahtjeve koji se odnose na zaštitu voda, na sigurnost hrane i održavanje javne higijene u skladu sa propisima koji uređuju ove oblasti.

(2) Procjena rizika iz stava 1. ovog člana vrši se na osnovu tehničkog dosijea o surfaktantu.

(3) Rješenje ministra kojim se odobrava korištenje surfaktanta u deterdžentu može da sadrži i uvjete pod kojima se koristi surfaktant.

(4) Ako ministar zabrani korištenje surfaktanta u deterdžentu, a isti se već nalazi na tržištu na osnovu ranijeg propisa, ministar će u rješenju kojim se zabranjuje korištenje surfaktanta propisati rok u kome se deterdžent mora povući sa tržišta.

(5) Rok iz stava 4. ovog člana ne može biti duži od dvije godine.

(6) Protiv rješenja iz stava 4. ovog člana ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor u skladu sa propisima o upravnim sporovima.

Član 89.

(1) Pravno lice koje se bavi proizvodnjom deterdženta i osiguralo je rješenje kojim se odobrava korištenje surfaktanta u deterdžentu od strane Ministarstva, ukoliko dođe

do izmjene u pogledu količine surfaktanta u istom proizvodu ili se izmijeni način upotrebe deterdženta, dostavlja Ministarstvu tehnički dosije ažuriran novim podacima.

(2) Na osnovu informacija iz stava 1. ovog člana ministar može donijeti novo rješenje kojim se odobrava korištenje surfaktanta pod izmijenjenim okolnostima sadržanim u dosijeu i povući ranije izdato rješenje, ili zabraniti korištenje surfaktanta u deterdžentu novim rješenjem, uz obavezu da odredi krajnji rok u kojem se taj deterdžent mora povući sa tržišta.

(3) Protiv rješenja iz stava 2. ovog člana nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor u skladu sa propisima o upravnim sporovima.

Član 90.

(1) Listu surfaktanata koji se mogu koristiti u deterdžentima za koje je Ministarstvo izdalo rješenje, kojim se odobrava njihovo korištenje, način korištenja i ograničenja u namijeni, utvrđuje ministar.

(2) Lista surfaktanata kojima je zabranjeno korištenje u deterdžentu objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".

Član 91.

Laboratorije koje utvrđuju biorazgradljivost surfaktanta moraju osigurati sistem kvaliteta usklađen sa principima DLP, uz osigurane akreditirane metode pri ispitivanju biorazgradljivosti surfaktanta.

Član 92.

(1) Pravno lice koje stavlja deterdžent na tržište obavezno je da isti obilježi u skladu sa odredbama ovog zakona koje se odnose na klasifikaciju, pakovanje i obilježavanje, kao i druge specifične zahtjeve u skladu sa ovim zakonom.

(2) Pravno lice koje stavlja deterdžent na tržište, a koji je namijenjen općoj upotrebi, uradit će listu podataka o sastavu deterdženta, načinu upotrebe istog i čuvati je ovjerenu od strane odgovorne osobe najmanje pet godina. Podaci sadržani u listi podataka moraju biti dostupni javnosti.

(3) Ministar posebnim propisom uređuje specifičan način obilježavanja deterdženta i sadržaj liste podataka o sastavu i načinu upotrebe deterdženta.

X - POSEBNE ODREDBE

Član 93.

(1) Ministarstvo osigurava mehanizme kojima se određeni podaci dobijeni u postupku upisa u Inventar hemikalija od podnosioca zahtjeva stavljaju javnosti na raspolaganje.

(2) Podaci koji moraju biti dostupni javnosti odnose se naročito na:

- a) ime opasne supstance sadržane u hemikaliji ili proizvodu po IUPAC nomenklaturi,
- b) trgovačko ime hemikalije,
- c) klasifikacija i obilježavanje hemikalije,
- d) podaci o fizičkim i hemijskim svojstvima hemikalije,
- e) podaci o sudbini hemikalije, same ili u proizvodu kroz životni ciklus iste, posebno njen uticaj na životnu sredinu,
- f) rezultati toksikoloških i ekotoksikoloških ispitivanja,
- g) prag efekta,
- h) uputstvo za sigurno rukovanje,

- i) analitičke metode za identifikaciju opasne supstance u slučaju akcidenta, kao i za određivanje izloženosti ljudi i životne sredine.

Član 94.

(1) Podaci koji ne smiju biti dostupni javnosti, a koje Ministarstvo čuva kao poslovnu tajnu su sljedeći:

- a) podaci o tačnom sastavu preparata;
- b) precizni podaci o svakoj namjeni i načinu primjene opasne supstance;
- c) odnosi u poslovanju između proizvođača, uvoznika, distributera i krajnjeg korisnika u lancu snabdijevanja;
- d) precizne količine supstance proizvedene i stavljene na tržište.

(2) U hitnim slučajevima, ukoliko ministar procijeni da je potrebno, a u cilju zaštite ljudi i životne sredine, podaci iz stava 1. ovog člana mogu se učiniti dostupnim javnosti.

Član 95.

(1) Pored podataka koji se dostavljaju Ministarstvu na osnovu ovog zakona ili na opravdani zahtjev Ministarstva, a koji su navedeni kao poslovna tajna, na zahtjev lica koje dostavlja podatke određenim stepenom povjerljivosti mogu biti označeni i drugi podaci.

(2) Ministar, na osnovu procjene opravdanosti zahtjeva za označavanje određenim stepenom povjerljivosti podataka iz stava 1. ovog člana, donosi rješenje o odobravanju zahtjeva ili odbija zahtjev sa obrazloženjem.

(3) Za procjenu opravdanosti zahtjeva iz stava 2. ovog člana plaća se naknada.

Član 96.

Osobe uposlene u Ministarstvu, zdravstveni radnici i saradnici, kao i druge osobe kojima su u obavljanju poslova dostupni podaci koji su ovim zakonom utvrđeni kao poslovna tajna ili imaju oznaku drugog stepena povjerljivosti, koji je utvrđen postupkom od strane Ministarstva, obavezni su da ih čuvaju i po prestanku obavljanja tih poslova.

Član 97.

(1) Da bi se osiguralo adekvatno upravljanje hemikalijama u svim fazama životnog ciklusa hemikalije od proizvodnje do odlaganja i time doprinijelo održivom razvoju Federacije BiH u oblasti hemikalija, Vlada Federacije BiH osniva Zajedničko radno tijelo za integrirano upravljanje hemikalijama (u daljem tekstu: Zajedničko radno tijelo), pri čijem imenovanju je potrebno da se udovolji ravnopravnoj zastupljenosti oba spola.

(2) Zajedničko radno tijelo za integrirano upravljanje hemikalijama osniva se od predstavnika ministarstava BiH nadležnih za pitanja vanjske trgovine i ekonomskih odnosa, te civilnih poslova, predstavnika Uprave BiH za zaštitu zdravlja bilja, predstavnika federalnih ministarstava nadležnih za pitanja poljoprivrede, okoliša i turizma, unutrašnjih poslova, predstavnika federalnog zavoda, kao i predstavnika privrednih subjekata, naučno-istraživačkih institucija i predstavnika drugih organizacija i institucija, kao stručnih članova, koji će kompetentno odlučivati o ostvarivanju načela iz dokumenta Strateškog pristupa međunarodnom upravljanju hemikalijama.

(3) Za potrebe Zajedničkog radnog tijela Ministarstvo vrši stručne i administrativno-tehničke poslove.

(4) Parlament Federacije BiH, na prijedlog Vlade Federacije BiH, donosi Strategiju hemijske sigurnosti Federacije BiH u cilju efikasnog i transparentnog

provođenja politike na polju sigurnog korištenja hemikalija, zaštite zdravlja građana i zaštite životne sredine.

Član 98.

(1) Ministarstvo nadležnom organu carine u BiH dostavlja Integralni inventar hemikalija, koji sadrži podatke o hemikalijama i proizvodima, Listu supstanci kojima se zabranjuje uvoz, Spisak hemikalija za PIC postupak, Spisak hemikalija za postupak prethodnog obavještenja, spisak uvoznika kojima je dato odobrenje za uvoz naročito opasnih hemikalija i druge relevantne liste hemikalija utvrđene i objavljene u Federaciji BiH.

(2) Dokumente iz stava 1. ovog člana Ministarstvo će dostaviti i nadležnom ministarstvu BiH.

(3) Carinski organi provjeravaju da li je izvoznik sproveo postupak prethodnog obavještenja i PIC postupak za hemikaliju koju uvozi, a za koju je propisan taj postupak.

(4) Ukoliko nisu osigurani uvjeti za uvoz opasne hemikalije u skladu sa ovim zakonom, isti će se zabraniti.

Član 99.

Ministar posebnim rješenjem određuje visinu naknada iz čl. 27, 29, 35, 39, 44, 56, 71, 86. i 95. ovog zakona, koje su prihod Budžeta Federacije BiH.

XI – INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 100.

(1) Nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega vrši Federalna uprava za inspekcijske poslove preko sanitarno-zdravstveno-farmaceutskih inspektora i drugih nadležnih inspektora ovlaštenih za vršenje nadzora nad opasnim hemikalijama i deterdžentima.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega, a koji se odnose na maloprodaju ili korištenje za osobne potrebe opasnih hemikalija, vrši sanitarno-zdravstveno-farmaceutska inspekcija i druge nadležne inspekcije na nivou kantona. Ukoliko iste na nivou kantona nisu organizirane, nadzor u smislu ovog stava vrši Federalna uprava za inspekcijske poslove.

(3) Sanitarno-zdravstveno-farmaceutski inspektori i drugi nadležni inspektori ovlaštenih za vršenje nadzora nad opasnim hemikalijama iz st. 1. i 2. ovog člana, obavezni su da se kontinuirano obrazuju iz oblasti opasnih hemikalija.

Član 101.

(1) U obavljanju nadzora ovlašteni inspektor ima pravo i dužnost da:

- a) zabrani proizvodnju, promet i korištenje opasnih hemikalija te, po potrebi, naredi da se one unište ako utvrdi da uslijed njihovog djelovanja mogu nastati štetne posljedice po zdravlje ljudi ili na životnu sredinu,
- b) zabrani proizvodnju, promet i korištenje opasnih hemikalija licu koje nema odobrenje za obavljanje tih poslova,
- c) zabrani proizvodnju, promet i korištenje opasnih hemikalija pravnom i fizičkom licu ako nije osiguralo propisanu zaštitu na radu u skladu sa propisima o zaštiti na radu,
- d) zabrani promet opasnih hemikalija koje nisu upisane u Inventar hemikalija,

- e) zabrani rad pravnom i fizičkom licu ako ne vodi zakonom propisane evidencije ili ne dostavlja propisane izvještaje,
- f) zabrani rad pravnom licu koje se bavi proizvodnjom, prometom i upotrebom opasnih hemikalija ako nisu izvršeni zdravstveni pregledi uposlenih propisani zakonom,
- g) zabrani promet opasnih hemikalija čija ambalaža, pakovanje i obilježavanje nisu u skladu sa ovim zakonom,
- h) zabrani promet opasnih hemikalija koje nisu klasificirane i obilježene u skladu sa ovim zakonom,
- i) naredi uklanjanje nedostataka u vezi sa proizvodnjom, prometom ili korištenjem opasnih hemikalija ako takvi nedostaci predstavljaju opasnost za život i zdravlje ljudi ili opasnost po životnu sredinu,
- j) naredi ispitivanje opasne hemikalije radi izrade procjene opasnosti hemikalije pri sumnji na promjenu svojstava hemikalije,
- k) naredi poduzimanje mjera za koje je ovlašten ovim zakonom i drugim propisima.

(2) Mjere iz stava 1. ovog člana ovlašteni inspektor može narediti i licima koja koriste sredstva za zaštitu bilja koja sadrže opasne hemikalije.

Član 102.

Pravna i fizička lica obavezna su omogućiti inspektoru obavljanje nadzora i staviti na raspolaganje potrebnu količinu uzoraka radi utvrđivanja da li je opasna hemikalija klasificirana, obilježena i zapakovana u skladu sa svojstvima iste, kao i pružiti potrebne podatke i obavještenja.

Član 103.

Radi praćenja stanja i poduzimanja adekvatnih mjera iz oblasti opasnih hemikalija, sanitarno-zdravstveno-farmaceutska inspekcija obavezna je da dva puta godišnje Ministarstvu dostavi informaciju o nalazima i rezultatima izvršenih inspekcija.

XII - KAZNENE ODREDBE

Član 104.

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:

- a) proizvodi ili stavlja u promet opasnu hemikaliju ili proizvod koji nisu klasificirani, obilježeni i pakovani u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega (član 6. stav 1.),
- b) stavlja u promet opasnu hemikaliju ili proizvod koji nisu u originalnom pakovanju proizvođača (član 15.),
- c) reklamira opasnu hemikaliju ili proizvod suprotno odredbama ovog zakona (čl. 16. i 80.),
- d) ne prikuplja i ne čuva podatke o opasnim hemikalijama i proizvodima na način i u roku koji je propisan ovim zakonom (član 18.),
- e) STL propisane sadržine ne dostavi svakom sljedećem distributeru ili krajnjem korisniku na njihov zahtjev pri nabavci preparata (čl. 21. i 23.),
- f) izmijenjen i dopunjen STL ne sadrži napomenu: "revidiran" i datum kada su izvršene izmjene (član 23.),
- g) skladišti opasnu hemikaliju ili proizvod suprotno odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega (član 28.),

- h) proizvodi ili vrši promet opasnih hemikalija koje nisu upisane u Inventar hemikalija (član 31.),
- i) ne sačini dosije o opasnoj hemikaliji u skladu sa ovim zakonom (član 34.),
- j) u propisanom roku i na propisan način ne vodi evidencije i ne dostavi izvještaj (čl. 34. i 78.),
- k) stavi u promet supstancu koja izaziva zabrinutost i koja se nalazi na Listi zabranjenih hemikalija (član 41.),
- l) se bavi proizvodnjom, prometom i upotrebom opasnih hemikalija, bez odobrenja za rad izdatog od strane Ministarstva (član 60.),
- m) izdaje opasnu hemikaliju licima mlađim od 18 godina (član 63.),
- n) ne osigura obučenosť za rad sa opasnim hemikalijama i kontinuiranu edukaciju (član 71.),
- o) uposli radnika na radno mjesto sa opasnim hemikalijama bez prethodno obavljenog zdravstvenog pregleda za te poslove (član 74.),
- p) ne osigura sredstva za pružanje prve pomoći u slučaju nesreće izazvane hemikalijom i SOP (član 75.),
- q) skladišti opasne hemikalije u zonama zaštite izvorišta pitke vode ili hemikalije u obliku gasa u neposrednoj blizini stambene zgrade (član 76.),
- r) stavlja na tržište deterdžent za opću upotrebu koji sadrži surfaktant koji ne ispunjava kriterije potpune aerobne biorazgradljivosti i druge uvjete propisane ovim zakonom (član 85.),
- s) stavlja na tržište deterdžent za profesionalno korištenje koji ne ispunjava kriterije primarne biorazgradljivosti (član 85.),
- t) prije stavljanja deterdženta na tržište ne pribavi odobrenje ministra kojim se odobrava korištenje surfaktanta u deterdžentu (član 88.),
- u) ne povuče sa tržišta deterdžent koji sadrži zabranjeni surfaktant u određenom roku (član 88.).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana pravnom licu može se, uz izrečenu novčanu kaznu, izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja određene djelatnosti u trajanju do šest mjeseci.

(3) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kaznit će se i odgovorna osoba u pravnom licu novčanom kaznom od 500,00 KM do 3.000,00 KM.

Član 105.

(1) Novčanom kaznom od 150,00 KM do 1.500,00 KM kaznit će se za prekršaj fizičko lice ako:

- a) ne osigura odobrenje za promet opasnih hemikalija i proizvoda na malo od nadležnog kantonalnog ministarstva (član 60.),
- b) ne osigura kontinuirano sticanje znanja o opasnim hemikalijama (član 71.),
- c) se ne podvrgne obaveznim zdravstvenim pregledima za lica koja rade sa opasnim hemikalijama i ne nosi zaštitnu odjeću i obuću u skladu sa propisima o zaštiti na radu (čl. 74. i 75.),
- d) nije osiguralo posebnu prostoriju za opasnu hemikaliju (član 73.),
- e) vrši promet na malo deterdženta koji sadrži zabranjeni surfaktant (član 88.).

(2) Za prekršaj iz stava 1. ovog člana, pored novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja određenih poslova u trajanju do šest mjeseci.

XIII - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 106.

(1) Proizvođač, uvoznik ili distributer koji stavlja na tržište opasnu hemikaliju i određeni proizvod dužan je da klasificira i obilježava tu supstancu, preparat, odnosno proizvod u skladu sa članom 6. stav 2., čl. 14. i 19. ovog zakona u roku od godinu dana od stupanja na snagu propisa vezanih za postupak klasifikacije, obilježavanja i pakovanja koji se donose na osnovu ovog zakona.

(2) Proizvođač ili uvoznik opasne hemikalije obavezan je da podnese prijavu za upis hemikalije u Inventar hemikalija u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu propisa kojim se uređuje način vođenja Inventara hemikalija.

(3) Snabdjevač određene vrste i određene količine hemikalije koja se klasificira kao opasna dužan je da osigura savjetnika za opasne hemikalije u roku od dvije godine od stupanja na snagu propisa kojim se uređuju uvjeti i način sticanja znanja, te program obuke za sticanje posebnih znanja za savjetnike za hemikalije i provjeru istih.

(4) Pravna i fizička lica koja se bave proizvodnjom, prometom i korištenjem opasne hemikalije te maloprodajom iste, dužna su da osiguraju odobrenje za obavljanje te djelatnosti od nadležnog organa u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(5) Pravno lice koje je u obavezi da sprovede postupak prethodnog obavještenja i PIC postupak u skladu sa odredbama ovog zakona dužno je da taj postupak sprovede u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(6) Lice koje stavlja na tržište deterdžente ili surfaktante koji se nalaze na tržištu na dan stupanja na snagu ovog zakona dužno je pribaviti odobrenje za stavljanje u promet istih, odnosno korištenje u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(7) Započeti postupci koji se odnose na zahtjev za razvrstavanje i obilježavanje otrova dovršit će se u skladu sa Zakonom o prometu otrova ("Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94) i propisima donesenim na osnovu tog Zakona.

(8) Do donošenja Inventara o hemikalijama iz člana 31. ovog zakona za uvoz opasnih hemikalija primjenjivat će se Zakon o prevozu opasnih materija ("Službeni list RBiH" br. 2/92 i 13/94).

Član 107.

(1) Vlada Federacije BiH će u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona imenovati Zajedničko radno tijelo.

(2) Zajedničko radno tijelo će sačiniti Prijedlog Strategije hemijske sigurnosti Federacije BiH u roku od 12 mjeseci od dana imenovanja.

Član 108.

(1) U roku od 24 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona ministar će donijeti provedbene propise na osnovu ovog zakona kojima se regulira sljedeće:

- a) klase opasnosti, kriteriji za klasifikaciju hemikalija i određenih proizvoda u te klase i postupak klasifikacije (član 8. stav 3.),
- b) metode ispitivanja za svrhu procjene opasnosti u postupku klasifikacije hemikalije i druge prihvatljive načine utvrđivanja svojstava hemikalije (član 13. stav 3.),
- c) način pakovanja, obilježavanja i reklamiranja opasnih hemikalija i određenog proizvoda (član 17.),

- d) sadržaj i način izrade STL, hemikalije za koje je potrebno uraditi STL, kao i kriteriji za identifikaciju supstanci kao PBT ili vPvB (član 23. stav 8.),
- e) uvjeti koje moraju ispunjavati institucije koje vrše procjenu sigurnosti hemikalija, način provjere ispunjenosti tih uvjeta i način izrade izvještaja o sigurnosti hemikalije (član 24. stav 2.),
- f) način procjene sigurnosti hemikalije, sadržaj izvještaja o sigurnosti hemikalije i prijedlog mjera za smanjenje i kontrolu rizika od hemikalija (član 26. stav 2.),
- g) uvjeti pod kojima se može skladištiti opasna hemikalija ili proizvod (član 28. stav 2.),
- h) uvjeti za maloprodajne objekte za držanje opasnih hemikalija i način obilježavanja tog prostora (član 29. stav 2.),
- i) način vođenja Integralnog inventara hemikalija (član 30. stav 4.),
- j) način vođenja Inventara hemikalija (član 31. stav 2.),
- k) sadržaj dosijea i način vođenja evidencija o hemikaliji (član 34. stav 6.),
- l) principi dobre laboratorijske prakse (član 38. stav 3.),
- m) način utvrđivanja usaglašenosti rada laboratorije sa principima DLP, te bliži uvjeti koje mora ispunjavati ocjenjivač DLP (član 40. stav 4.),
- n) uvjeti za ograničenje i zabranu proizvodnje, prometa i korištenja hemikalija (član 46. stav 5.),
- o) sadržaj izvještaja i rok dostavljanja izvještaja u postupku nadzora nad uvozom hemikalije i proizvoda (član 48. stav 4.),
- p) procedura za PIC postupak, sadržaj zahtjeva uvoznika i izvoznika za pribavljanje prethodne saglasnosti, tražene informacije za potrebe prethodne saglasnosti, rokovi i drugi uvjeti (član 54. stav 3.),
- q) opći i posebni uvjeti za obavljanje djelatnosti proizvodnje, prometa na veliko i korištenja opasnih hemikalija, klase naročito opasnih hemikalija za koje se donosi odobrenje, kao i opasne hemikalije za koje nije potrebno odobrenje, uputstvo za utvrđivanje preventivnih mjera koje se upisuju u odobrenje kad je to potrebno, kao i u koje svrhe može da se koristi hemikalija (član 60. stav 9.),
- r) bliži uvjeti i način sticanja znanja, te program obuke za sticanje posebnih znanja za savjetnike za hemikalije i provjeru istih (član 71. stav 5),
- s) način vođenja evidencija o opasnim hemikalijama i način dostavljanja podataka o hemikalijama (član 78. stav 3.),
- t) bliži kriteriji za deterdžente koji se stavljaju na tržište i metode ispitivanja biorazgradljivosti surfaktanta (član 85. stav 4.),
- u) sadržaj tehničkog dosijea o surfaktantu u deterdžentu (član 86. stav 5.), i
- v) specifičan način obilježavanja deterdženta i sadržaj liste podataka o sastavu i načinu upotrebe deterdženta (član 92. stav 3.).

Član 109.

Do donošenja propisa iz člana 108. ovog zakona, primjenjivat će se propisi doneseni na osnovu Zakona o prometu otrova ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94), Zakona o prevozu opasnih materija ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94), Zakona o zdravstvenoj ispravnosti živežnih namirnica i predmeta opće upotrebe ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94), kao i lista otrova čiji se promet dozvoljava ("Službene novine Federacije BiH", broj 50/08) i Dopuna Pravilnika o higijensko tehničkim uvjetima koje moraju ispunjavati prometnici otrovima ("Službene novine Federacije BiH broj 60/06), ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 110.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o prometu otrova ("Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94), te Zakon o zdravstvenoj ispravnosti živežnih namirnica i predmeta opće upotrebe ("Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94) u dijelu koji se odnosi na deterdžente.

Član 111.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

O B R A Z L O Ž E N J E

Zakona o hemikalijama

I - USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Poglavlju III član 2. pod b) i članu 3. Ustava Federacije Bosne i Hercegovine.

Prema navedenim odredbama predviđena je podijeljena nadležnost federalne vlasti i kantona u oblasti zdravstva, s tim da:

- federalna vlast ima pravo utvrđivati politiku i donositi zakone koji se tiču ove nadležnosti (član III 3. stav 3);

- kantoni imaju pravo utvrđivati politiku i provoditi zakone (član III 3. stav 4.);

- U skladu sa potrebama, nadležnosti u oblasti zdravstva ostvaruju se od strane kantona koordinirano od federalne vlasti (član III 3. stav 1.), pri čemu federalna vlast uzima u obzir različite situacije u pojedinim kantonima i potrebu za fleksibilnošću u provođenju (član III 3. stav 3.).

Saglasno Poslovniku o radu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, („Službene novine Federacije BiH“, br. 6/10, 37/10 i 62/10) obrađivač zakona je isti uputio na mišljenje Federalnom ministarstvu pravde, Federalnom ministarstvu finansija/financija, Uredu Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije, Federalnoj upravi za inspekcijske poslove, Gender centru Federacije Bosne i Hercegovine, Zavodu za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine, kao i kantonima. Također, Zakon je zbog određenih pitanja koja zahtijevaju multisektorski pristup upućen na mišljenje i Upravi Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja BiH, Federalnom ministarstvu unutrašnjih poslova, Federalnom ministarstvu okoliša i turizma, Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija.

II - RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Evropska unija (u daljem tekstu: EU) je u području sigurnog upravljanja hemikalijama utvrdila sljedeće ciljeve:

- zaštita ljudskog zdravlja i životne sredine od štetnih uticaja hemikalija, kao primarni cilj,
- drugi cilj je usklađivanje propisa država članica u oblasti hemikalija da bi se uspostavilo jedinstveno tržište,
- treći cilj je održiv razvoj kojim bi se podržao usklađeni razvoj država članica EU.

Postizanje ovakvih ciljeva moguće je kroz harmoniziranje sa pravnom stečevinom EU.

Zakonom o hemikalijama uređuje se klasifikacija, obilježavanje i pakovanje opasnih hemikalija u skladu sa Globalno harmoniziranim sistemom, što podrazumijeva:

- obaveze pravnih subjekata koji se bave proizvodnjom i prometom opasnih hemikalija da izvrše procjenu opasnosti od hemikalija i proizvoda koji ih sadrže;
- obaveze pravnih subjekata da u lancu snabdijevanja osiguraju kvalitetne informacije od proizvođača do krajnjeg korisnika o opasnosti i mjerama zaštite od opasnih hemikalija kroz sigurnosno-tehnički list;

- obavezu nadležne vlade da donese strategiju o upravljanju opasnim hemikalijama; te

- obaveze vođenja evidencija o hemikalijama i drugo.

Pri izradi Zakona o hemikalijama uzeti su u obzir propisi EU kojima se regulira oblast hemikalija. U tom smislu, prevashodno je potrebno naglasiti da je Zakon usklađen je sa Uredbom 1907/2006 Evropskog parlamenta i Vijeća od 18. decembra 2006. godine o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i restrikciji hemikalija (*Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals – REACH*), te Uredbom 1272/2008 Evropskog parlamenta i Vijeća Evropske zajednice od 16. decembra 2008. godine o klasifikaciji, obilježavanju i pakovanju supstanci i mješavina (*Classification, Labelling and Packaging of Substances and Mixtures – CLP*).

Bitno je istaći da se ovim zakonom omogućava fleksibilan pristup domaće pravne regulative približavanju zakonodavstvu EU na području hemikalija.

Prihvatanjem agende 21 - UN konferencije o životnoj sredini i razvoju (*United Nations on Environment and Development –UNCED*) posebno poglavlje 19, sve zemlje svijeta obavezale su se da će ojačati nacionalne kapacitete za sigurno upravljanje hemikalijama, a što se odnosi na: odgovarajuće zakonodavstvo, prikupljanje i praćenje podataka, uspostavljanje sistema sigurnog upravljanja hemikalijama, stvaranje administrativnog okvira za upravljanje hemikalijama.

Međunarodni forum za hemijsku sigurnost podstiče države da izrade nacionalnu strategiju, programe i akcione planove za hemijsku sigurnost što je potvrđeno na međunarodnoj konferenciji o upravljanju hemikalijama (*International Conference on Chemical Management ICCM*) gdje je usvojen Strateški pristup o međunarodnom upravljanju hemikalijama (*Strategic Approach to International Chemicals Management – SAICM*). Ovaj strateški pristup obavezuje države da naprave ocjenu zatečenog stanja i izrade nacionalne programe sigurnosti upravljanja hemikalijama.

Ni međunarodni dokumenti, ni evropski propisi ne smiju biti zanemareni kod uređivanja oblasti hemikalija.

Međutim, mora se ukazati da su na nivou Federacije BiH u primjeni sljedeći Zakoni i pravilnici: Zakon o prometu otrova („Službeni list RBiH”, br. 2/92 i 13/94), Zakon o prevozu opasnih materija („Službeni list RBiH”, br. 2/92 i 13/94), kao i Lista otrova čiji se promet dozvoljava (“Službene novine Federacije BiH”, broj 50/08), te Dopuna Pravilnika o higijensko tehničkim uvjetima koje moraju ispunjavati prometnici otrovima (“Službene novine Federacije BiH”, broj 60/06).

Ova preuzeta i zastarjela zakonska regulativa iz bivše SFRJ i SRBiH u svojim okvirima u vrlo ograničenoj mjeri prepoznaje određene zahtjeve evropskih propisa.

S tim u vezi obrađivač zakona, odlučio se za izradu novog pravnog okvira za hemikalije, kojim se uređuju ključna pitanja iz oblasti hemikalija, kao i nadležni organ za sprovođenje zakona iz ove oblasti na nivou Federacije BiH, te nadzor nad hemikalijama. Naime, proizvođač, uvoznik i dalji korisnik hemikalije obavezan je da te proizvode prije stavljanja na tržište klasificira, obilježi i pakuje u skladu sa Zakonom. Klasifikacija hemikalija u klase opasnosti vrši se u skladu sa Globalno harmoniziranim sistemom (GHS). Procjena opasnosti hemikalije vrši se na osnovu fizičkih i hemijskih, toksikoloških i ekotoksikoloških svojstava, koja utiču na životnu sredinu. Kroz podzakonski akt potrebno je donijeti Liste usaglašene klasifikacije hemikalija u skladu sa Uredbom 1272/2008, a uz redovno ažuriranje. Ovdje treba napomenuti da je u zemljama u okruženju u primjeni stara klasifikacija supstanci i smjese sistemom klasifikacije DSD/DPD (na osnovu Direktiva 67/548/EEZ i 1999/45/EZ). Međutim, donošenjem novog zakona za područje Federacije BiH trebalo bi odmah započeti sa

primjenom novog sistema klasifikacije CLP, koji je u skladu sa Uredbom 1272/2008 (GHS).

Jedno od posebno bitnih pitanja kada govorimo o hemikalijama jeste njihov prevoz. Naime, unutrašnji prevoz hemikalija na području Federacije BiH definiran je Zakonom o prevozu opasnih materija („Službeni list RBiH”, br. 2/92 i 13/94), koji je također preuzet iz propisa bivše SRBIH. Međutim, treba napomenuti da je u redovnoj proceduri usvajanja novi Zakon o prevozu opasnih materija.

Također, pitanje uvoza i izvoza hemikalija je izuzetno važno u kontekstu približavanja BiH Evropskoj uniji. Stoga je ovaj Zakon o hemikalijama dijelom morao obuhvatiti i pravna rješenja vezana za navedena pitanja. Tako je uvoz i izvoz hemikalija upisanih u Inventar hemikalija slobodan uz obavezu pravnog lica koji uvozi ili izvozi da o tome obavijesti nadležnog federalnog sanitarnog inspektora, koji će izvršiti kontrolu pošiljke i uvidom u Inventar hemikalija utvrditi da li podaci odgovaraju onim prijavljenim u Inventar u postupku upisa. Za hemikalije i proizvode koji prema međunarodnim konvencijama podliježu posebnom režimu prometa potrebno je pribaviti dozvolu. U tom smislu, valja naglasiti da je uvjete za uvoz i izvoz hemikalija koje su predmet Roterdamske konvencije potrebno Zakonom i podzakonskim aktima detaljno propisati i uskladiti sa evropskim standardima. Treba napomenuti da su ovi uvjeti predmetom reguliranja Uredbe 689/2008, odnosno Uredbe 649/2012 o izvozu i uvozu opasnih hemikalija, te da je Zakon usklađen sa navedenim Uredbama, čime se osigurava provedba Roterdamske konvencije na nivou identičnom kao u EU. Prema pomenutoj konvenciji uvoz i izvoz hemikalija odvija se putem dva postupka, i to: postupak prethodnog obavještenja pri izvozu u drugu zemlju i postupak davanja saglasnosti na osnovu prethodnog obavještenja u međunarodnoj trgovini.

Primjena dobre laboratorijske prakse u ovlaštenim laboratorijima koje vrše kvalitativnu i kvantitativnu analizu preduvjet je za ove poslove. DLP podliježe usaglašavanju sa Direktivom 2004/9/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 11.02.2004.godine o nadzoru i provjeri dobre laboratorijske prakse i Direktivom 2004/10/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 11.04.2004.godine o usklađivanju zakona i ostalih propisa u vezi s primjenom načela dobre laboratorijske prakse i provjeri njihove primjene u ispitivanju hemijskih tvari. Djelomično usaglašavanje DLP sa Direktivom 2004/9/EZ učinjeno je ovim Zakonom, dok će usaglašavanje sa Direktivom 2004/10/EZ biti provedeno donošenjem posebnog provedbenog propisa na osnovu ovog Zakona, cijeneći obim i sadržaj navedene Direktive.

U cilju zaštite zdravlja ljudi i životne sredine od naročito opasnih hemikalija, ovaj Zakon treba propisati uvjete za ograničenja i zabranu proizvodnje, prometa i korištenja, te s tim u vezi stvoriti jasne pravne osnove za donošenje provedbenih propisa radi bližeg uređenja navedenih uvjeta, a u skladu sa propisima EU.

Nadalje, ovim Zakonom bilo je potrebno unaprijediti i pitanje stavljanja na tržište deterdženata. Uredba 648/2004 Evropskog parlamenta i Vijeća od 31.03.2004 definiše uvjete stavljanja deterdženta na tržište. U skladu sa citiranim Uredbom, na tržište se može staviti deterdžent koji kao aktivnu tvar ima surfaktant koji je potpuno biorazgradiv. Ukoliko nije potpuno biorazgradiv, samo izuzetno se može odobriti profesionalna upotreba deterdženta. Ovim je Zakonom predviđena i klasifikacija, pakovanje i obilježavanje deterdženata.

Kada su u pitanju međunarodni i evropski izvori prava relevantni za oblast hemikalija, napominjemo da je o istima sačinjena Izjava o usklađenosti, kao i pojedinačni uporedni prikazi usklađenosti za Ured Vlade Federacije BiH za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije.

Treba istaći i da je Vijeće ministara Bosne i Hercegovine dana 04.07.2012.godine na svojoj 12. sjednici donijelo Zaključak o usvajanju Izvještaja o provođenju Roterdamske konvencije o postupku prethodnog pristanka za određene opasne hemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini. Dijelom navedenog Izvještaja su i preporuke vladama Federacije BiH i Brčko Distrikta da se pokrenu aktivnosti na usklađivanju propisa o hemikalijama sa relevantnim zakonodavstvom EU iz ove oblasti.

Sve naprijed navedeno opredijelilo je obrađivača propisa da pristupi izradi novog Zakona o hemikalijama, koji ima za cilj bitno unaprijediti sigurnost u oblasti hemikalija, odnosno regulirati sva pitanja vezana za hemikalije u skladu sa *acquis communautaire*.

Na koncu, ukazujemo da je izrada Zakona o hemikalijama planirana Programom rada Federalnog ministarstva zdravstva za 2012.godinu.

III - OBRAZLOŽENJE PRAVNIH RJEŠENJA

U Poglavlju „Osnovne odredbe“ utvrđen je predmet ovog Zakona, i to na način da se istim uređuje klasifikacija, pakovanje i obilježavanje opasnih hemikalija; razmjena podataka o hemikalijama kroz sigurnosno-tehnički list; integralni inventar hemikalija proizvedenih i uvezenih; dobra laboratorijska praksa; ograničenja i zabrane supstanci koje izazivaju zabrinutost; uvjeti za uvoz i izvoz hemikalija za koje je propisan postupak prethodne saglasnosti; odobrenja za vršenje djelatnosti proizvodnje, prometa i korištenja opasnih hemikalija; sistematsko praćenje hemikalija; stavljanje na tržište deterdženata; nadzor i druga pitanja od značaja za sigurno upravljanje hemikalijama. Ovaj zakon zasniva se na načelu da proizvođači, uvoznici ili krajnji korisnici treba da osiguraju da proizvode, prodaju na tržište ili koriste supstance koje nemaju štetno dejstvo na ljudsko zdravlje ili životnu sredinu, posebno treba istaći da su odredbe ovog zakona zasnovane na načelu predostrožnosti (član 1.). Članom 2. definirano je značenje pojedinih izraza upotrijebljenih u ovom Zakonu. Članom 3. propisana je gramatička terminologija korištenja roda, dok je članom 4. određeno na koja se pitanja ne odnosi ovaj Zakon. Članom 5. data je upućujuća norma prema relevantnim propisima kada su u pitanju sredstva za zaštitu bilja.

U Poglavlju „Klasifikacija, pakovanje i obilježavanje hemikalija“ utvrđeno je da je pravno lice, koje kao registrirani proizvođač ili uvoznik stavlja opasnu hemikaliju ili proizvod koji je sadrži na tržište, dužno da tu opasnu hemikaliju ili proizvod klasificira, obilježi i pakuje u skladu sa ovim Zakonom i propisima donesenim na osnovu njega (član 6.). Postupak klasifikacije određen je odredbama čl. 8. do 12. Zakona. Opasne hemikalije su hemikalije koje se mogu klasificirati u najmanje jednu od klasa opasnosti. Supstanca se klasificira u skladu sa klasifikacijom supstance istog hemijskog sastava iz Spiska klasificiranih supstanci u EU. U postupku klasifikacije hemikalija mogu se koristiti podaci iz epidemioloških studija, statistički podaci o profesionalnim oboljenjima, odnosno podaci o njihovom uticaju u slučaju izlaganja ljudi prilikom hemijskog udesa i podaci dobijeni drugim prihvatljivim postupcima utvrđivanja svojstava hemikalije. Opasne supstance za koje se vrše nova ispitivanja u cilju procjene njihove opasnosti u postupku klasifikacije, pošto se ne nalaze na Spisku klasificiranih supstanci EU, treba da se ispituju tako da se ne koriste kičmenjaci gdje god je to moguće. Ovim Poglavljem obuhvaćene su i metode ispitivanja, pakovanje i obilježavanje (čl. 13. – 19.). Naime, nova ispitivanja hemikalija u postupku klasifikacije hemikalije vrše se po propisanim metodama. Podaci o toksikološkim i ekotoksikološkim ispitivanjima dobijaju se u laboratorijama koje su usklađene sa principima dobre laboratorijske prakse. Pravno lice

registrirano za proizvodnju ili uvoz opasnih hemikalija, kada stavlja na tržište hemikalije ili proizvode klasificirane kao opasne, dužno je da osigura pakovanje koje odgovara svojstvima opasne hemikalije i svrsi i načinu korištenja te hemikalije, kao i da to pakovanje obilježi na način propisan ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega. Opasna hemikalija se može staviti u promet samo u originalnom pakovanju proizvođača opasne hemikalije, u količinama prilagođenim potrebama tržišta i u ambalaži koja osigurava jednostavno i sigurno korištenje. Cijeneći obim materije vezane za metode ispitivanja, pakovanje i obilježavanje, članom 17. propisano je da ministar posebnim propisom uređuje način pakovanja, obilježavanja i reklamiranja opasne hemikalije i određenog proizvoda, u ovisnosti od njihove klasifikacije i način obilježavanja u ovisnosti od načina pakovanja, kao i način obilježavanja preparata koji nije opasan, ali sadrži makar jednu opasnu hemikaliju. Valja istaći da Zakon predviđa da je pravno lice koje stavlja opasnu hemikaliju u promet dužno da prikuplja i čuva sve podatke o opasnim hemikalijama koji se odnose na klasifikaciju i obilježavanje, kao i druge podatke koji su mu potrebni u svrhu sprovođenja odredbi ovog zakona najmanje deset godina nakon posljednje proizvodnje ili stavljanja na tržište i korištenja hemikalije. Zakon uređuje i razmjenu podataka o hemikalijama kroz sigurnosno-tehnički list (čl. 19.-23.). Proizvođač, uvoznik, dalji korisnik ili distributer opasne hemikalije i sredstva za zaštitu bilja, koji stavlja na tržište opasnu hemikaliju pojedinačno ili proizvod, obavezan je da pruži primatelju hemikalije ili proizvoda, sigurnosno-tehnički list (safety data sheet), (u daljem tekstu: STL) sa podacima o sigurnosti urađen u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega. Proizvođač, uvoznik i krajnji korisnik u obavezi su izvršiti procjenu o sigurnosti hemikalije i osigurati da podaci u STL budu u skladu sa podacima u toj procjeni. Snabdjevač koji je u obavezi da uradi STL dužan je da vrši izmjene i dopune sadržaja STL u skladu sa novim saznanjima o opasnoj hemikaliji, naročito o saznanjima o mjerama koje mogu uticati na smanjenje rizika ili o saznanjima o nepoznatim opasnostima od hemikalije, kao i o zakonskim odlukama u vezi sa ograničenjem ili zabranom proizvodnje opasne hemikalije ili proizvoda, stavljanjem na tržište ili korištenjem istih. Nadalje, istim Poglavljem obuhvaćena je procjena sigurnosti hemikalije (čl. 24.-27.). Izvještaj o sigurnosti hemikalije predviđen ovim Zakonom je dokument o procjeni sigurnosti hemikalije i mjerama za smanjenje i kontrolu rizika urađen od strane ovlaštene institucije. Radi sačinjavanja izvještaja o sigurnosti hemikalije vrši se procjena sigurnosti hemikalije, koja se provodi u dvije faze. Po utvrđenoj procjeni sigurnosti hemikalije, potrebno je utvrditi i mjere za smanjenje i kontrolu rizika koji predstavlja opasna hemikalija. Skladištenje opasnih hemikalija uređeno je odredbama čl. 28. i 29. Zakona. Pravno lice koje rukuje opasnom hemikalijom obavezno je da skladišti opasnu hemikaliju tako da ona ne ugrožava zdravlje ljudi ili životnu sredinu u skladu sa ovim zakonom. Opasna hemikalija koja se stavlja na tržište kao proizvod namijenjen širokoj potrošnji može da se prodaje u specijaliziranim prodavnicama za hemikalije, a u drugim prodavnicama moraju da se osiguraju posebni uvjeti za skladištenje.

U Poglavlju “Integralni inventar hemikalija” propisane se odredbe o Integralnom inventaru hemikalija. Naime, Integralni inventar hemikalija koje se nalaze na tržištu Federacije BiH sastoji se od Inventara hemikalija i Inventara biocida, a vodi ga Ministarstvo. Podatke potrebne za Integralni inventar obavezni su dostaviti proizvođači ili uvoznici opasnih hemikalija na osnovu odredbi ovog zakona, a za biocide na osnovu odredbi posebnog zakona o biocidima. Integralni inventar vodi se kao elektronska baza podataka (član 30.). Proizvođač ili uvoznik opasne hemikalije koja se proizvodi ili uvozi iznad propisane donje granice na godišnjem nivou u Federaciji BiH dužan je da tu

hemikaliju upiše u Inventar hemikalija (član 31.). Bitno je istaći odredbu člana 32. prema kojoj je predviđeno da je snabdjevač određene vrste i količine opasne hemikalije dužan da imenuje osobu koja se stara o pravilnom upravljanju tim hemikalijama (u daljem tekstu: savjetnik za hemikalije). Također, savjetnik za hemikalije mora da ima odgovarajuću stručnu spremu i posebna znanja u vezi sa vrstom i obimom poslova sa opasnim hemikalijama u pravnom licu. Ovaj savjetnik mora biti u stalnom radnom odnosu kod proizvođača, a kod uvoznika hemikalija može biti stalno uposlen, ili povremeno angažiran, ovisno od vrste i obima posla uvoznika. Istim članom propisano je i da ministar imenuje ovlaštenu osobu za provjeru posebnih znanja za savjetnika za hemikalije. Proizvođač ili uvoznik je dužan sačiniti dosije o opasnoj hemikaliji na osnovu evidencije o hemikaliji koju je obavezan da vodi (član 34.). Izdavanje rješenja ministra propisano je članom 35. Zakona, dok je članom 36. predviđeno na koji način strani proizvođač stavlja opasnu hemikaliju na tržište.

U Poglavlju “Dobra laboratorijska praksa” (čl. 37.-40) propisano je da laboratorije koje vrše kvalitativna i kvantitativna ispitivanja hemikalija za svrhe klasifikacije u opasne hemikalije, kao i kontrolu da li pakovanje odgovara zahtjevima propisanim ovim zakonom ili propisima donesenim na osnovu njega, moraju biti akreditirane za ispitivanje tim metodama i za vršenje navedenih kontrola. Treba napomenuti da dobra laboratorijska praksa (u daljem tekstu: DLP) predstavlja sistem kvaliteta koji se odnosi na organizacione postupke i uvjete pod kojima se vrši pretkliničko ispitivanje hemikalije ili proizvoda u akreditiranim laboratorijama, a u cilju dobijanja rezultata koji omogućavaju ocjenjivanje potencijalnih opasnosti od hemikalije po život i zdravlje ljudi, te uticaj iste na životnu sredinu. Također, Ministarstvo vrši procjenu usaglašenosti rada laboratorije sa principima dobre laboratorijske prakse, što se obavlja u postupku pregleda, a na zahtjev laboratorije. Ocjenjivač DLP mora ispunjavati uvjete u pogledu stručne spreme, radnog iskustva i drugih uvjeta, te mora posjedovati ovlaštenje za te poslove izdato od strane ministra.

U Poglavlju “Ograničenja i zabrane supstanci koje izazivaju zabrinutost” (čl. 41.-47) propisano je da ministar utvrđuje Listu supstanci koje izazivaju zabrinutost, a za koje je u EU potrebna autorizacija, a u cilju adekvatne kontrole rizika od supstance koja izaziva zabrinutost i osiguranja zamjene iste odgovarajućom alternativno sigurnijom supstancom i tehnologijom, ako je to tehnički i ekonomski moguće. Predviđeno je i koje podatke sadrži Lista supstanci koje izazivaju zabrinutost. Posebno treba naglasiti da je krajnji korisnik supstance koja se nalazi na Listi supstanci koje izazivaju zabrinutost, odnosno preparata koji sadrži tu supstancu, obavezan da dostavi Ministarstvu dosije sa relevantnim podacima o načinu korištenja supstance, ako taj način korištenja nije prijavio proizvođač ili uvoznik pri upisu u Inventar hemikalija. Pri upisu hemikalije koja izaziva zabrinutost u Inventar hemikalija, pored inventarskog broja hemikalije, upisuju se i mjere za smanjenje rizika pri upotrebi i način sistematskog praćenja korištenja supstance koja izaziva zabrinutost. Ograničenja i zabrane proizvodnje, stavljanja na tržište i korištenja propisuju se za hemikalije čija upotreba predstavlja neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi ili opasnost po životnu sredinu.

U Poglavlju “Uvjeti za uvoz i izvoz hemikalija” (čl. 48.-59.) utvrđeno je da je promet hemikalija i proizvoda koji su upisani u Inventar hemikalija slobodan. Navedenim odredbama decidno su opisani uvjeti za uvoz i izvoz hemikalija, pri čemu posebnu ulogu ima federalni sanitarni inspektor za provođenje sanitarnog nadzora nad hemikalijom ili proizvodom. Također, pitanje uvoza i izvoza hemikalija razrađeno je u kontekstu Roterdamske konvencije. U okviru ovog Poglavlja važno je bilo utvrditi i da Ministarstvo donosi spisak hemikalija i proizvoda čija je upotreba, uvoz i izvoz zabranjen.

Poglavlje “Odobrenje za vršenje djelatnosti” (čl. 60.–80.) jedno je od najznačajnijih poglavlja ovog Zakona jer donosi jasne uvjete dobijanja odobrenja, kao i proceduru koja se provodi radi dobijanja odobrenja. Cijeneći izuzetnu osjetljivost djelatnosti, Zakon razrađuje bitna pitanja koja treba razriješiti u postupku dobijanja odobrenja, kako na strani pravnih lica, tako i na strani fizičkih lica, te tako eliminirati svaki rizik da djelatnost obavlja neko ko ne zadovoljava minimalne standarde za ovu oblast. Prije svega, pravno lice koje obavlja djelatnost proizvodnje, prometa na veliko i korištenja opasne hemikalije dužno je upisati tu djelatnost u sudski registar. Također, fizičko lice koje se bavi prometom na malo opasne hemikalije i proizvoda koji je sadrži te fizičko lice, koje koristi opasnu hemikaliju ili proizvod u određene svrhe mora osigurati odobrenje za rad od strane nadležnog organa. Treba napomenuti da obavezu da osiguraju odobrenje iz člana 61. ovog zakona nemaju naučne i obrazovne ustanove, kao ni državni, federalni, kantonalni i organi lokalne samouprave kojima su neophodne naročito opasne hemikalije za obavljanje određenih poslova, kao i lica koja su registrirana za proizvodnju lijekova za humanu i veterinarsku upotrebu čija oblast je regulirana posebnim zakonom. U proizvodnji opasnih hemikalija konačni proizvod mora biti kontroliran u pogledu sastava i sadržaja nečistoća prema međunarodno preporučenim analitičkim metodama u ovlaštenim laboratorijama. Svaki radnik koji radi na radnom mjestu sa opasnom hemikalijom obavezan je steći osnovna znanja o zaštiti od opasne hemikalije. Pravna i fizička lica koja se bave proizvodnjom, prometom ili koriste opasnu hemikaliju istu ne mogu skladištiti u stambenim objektima niti u neposrednoj blizini istih. Pravna i fizička lica koja se bave proizvodnjom, prometom na veliko, skladištenjem ili prodajom na malo opasnih hemikalija obavezna su da vode evidencije o opasnim hemikalijama. Pravna lica koja prvi put stavljaju opasnu hemikaliju u promet dužna su u roku od osam dana od dana stavljanja opasne hemikalije u promet obavijestiti Ministarstvo. Proizvođač ili uvoznik koji stavlja opasnu hemikaliju ili proizvod u promet, obavezan je da prilikom reklamiranja istih u reklamama navede opasna svojstva hemikalije i proizvoda i proizvoda koji po svojim karakteristikama nije svrstan u opasan, ali sadrži hemikaliju koja je klasificirana kao opasna, i da je reklamira na način koji neće dovesti u zabludu korisnika da hemikalija ima opasna svojstva.

U Poglavlju “Sistematsko praćenje hemikalija” predviđeno je da se vrši sistematsko praćenje hemikalija od stavljanja na tržište do upotrebe od strane krajnjih korisnika hemikalija, kao i njihovih metabolita u životnoj sredini i u živim organizmima, a u cilju zaštite zdravlja ljudi i zaštite životne sredine od štetnog uticaja opasnih hemikalija (čl. 81.-84.). Bitno je naglasiti da Ministarstvo daje javno ovlaštenje Zavodu za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine u smislu donošenja programa sprovođenja sistematskog praćenja hemikalija, te njegovog praćenja.

U Poglavlju “Uvjeti za stavljanje deterdženta na tržište” (čl. 85.- 92.) predviđeno je da se deterdžent može staviti na tržište ako surfaktant sadržan u tom deterdžentu ispunjava kriterije potpune aerobne biorazgradljivosti i ako druge hemikalije sadržane u deterdžentu ispunjavaju uvjete propisane ovim zakonom. Proizvođač ili uvoznik koji stavlja deterdžent na tržište dužan je da prije stavljanja deterdženta na tržište pribavi rješenje ministra, kojim se odobrava korištenje tog surfaktanta u deterdžentu. Prilikom odlučivanja o zahtjevu za donošenje rješenja kojim se odobrava upotreba surfaktanta, Ministarstvo vrši analizu prijedloga procjene rizika surfaktanta ovisno od rezultata ispitivanja biorazgradljivosti, svojstava surfaktanta i njegovih metabolita, količine surfaktanta u deterdžentu i načina korištenja uzimajući u obzir i socio-ekonomsku procjenu opravdanosti upotrebe, kao i zahtjeve koji se odnose na sigurnost hrane i održavanje javne higijene u skladu sa drugim propisima. Pravno lice

koje se bavi proizvodnjom deterdženta i osiguralo je rješenje kojim se odobrava korištenje surfaktanta u deterdžentu od strane Ministarstva, ukoliko dođe do izmjene u pogledu količine surfaktanta u istom proizvodu ili se izmijeni način upotrebe deterdženta, dostavlja Ministarstvu tehnički dosije ažuriran novim podacima. Listu surfaktanata koji se mogu koristiti u deterdžentima za koje je Ministarstvo izdalo rješenje, kojim se odobrava njihovo korištenje, način korištenja i ograničenja u namjeni, utvrđuje ministar. Nadalje, laboratorije koje utvrđuju biorazgradljivost surfaktanta moraju osigurati sistem kvaliteta usklađen sa principima DLP, uz osigurane akreditirane metode pri ispitivanju biorazgradljivosti surfaktanta.

U Poglavlju “Posebne odredbe” uređena su određena specifična pitanja iz oblasti hemikalija. Tako je članom 93. predviđeno da Ministarstvo osigurava mehanizme kojima se određeni podaci dobijeni u postupku upisa u Inventar hemikalija od podnosioca zahtjeva stavljaju javnosti na raspolaganje, te koja je to vrsta podataka koja mora biti dostupna javnosti. Također, članom 94. Zakona određeno je koji to podaci ne smiju biti dostupni javnosti, a koje Ministarstvo čuva kao poslovnu tajnu. Članom 95. propisano je da, pored podataka koji se dostavljaju Ministarstvu na osnovu ovog zakona ili na opravdani zahtjev Ministarstva, a koji su navedeni kao poslovna tajna, na zahtjev lica koje dostavlja podatke određenim stepenom povjerljivosti mogu biti označeni i drugi podaci. Posebno je važno naglasiti da Zakon predviđa da su osobe uposlene u Ministarstvu, zdravstveni radnici i saradnici, kao i druge osobe kojima su u obavljanju poslova dostupni podaci koji su ovim zakonom utvrđeni kao poslovna tajna ili imaju oznaku drugog stepena povjerljivosti, koji je utvrđen postupkom od strane Ministarstva, obavezne da ih čuvaju i po prestanku obavljanja tih poslova u skladu sa zakonom (član 96.). Novina u oblasti hemikalija jeste i formiranje Zajedničkog radnog tijela za integrirano upravljanje hemikalijama, kako bi se osiguralo adekvatno upravljanje hemikalijama u svim fazama životnog ciklusa hemikalije od proizvodnje do odlaganja i time doprinijelo održivom razvoju Federacije BiH u oblasti hemikalija. Članom 97. razrađene su detaljnije odredbe o sastavu i mandatu ovog tima. Članom 98. propisano je da Ministarstvo nadležnom organu carine u BiH dostavlja Integralni inventar hemikalija, koji sadrži podatke o hemikalijama i proizvodima, Listu supstanci kojima se zabranjuje uvoz, Spisak hemikalija za PIC postupak, Spisak hemikalija za postupak prethodnog obavještenja, spisak uvoznika kojima je dato odobrenje za uvoz naročito opasnih hemikalija i druge relevantne liste hemikalija utvrđene i objavljene u Federaciji BiH.

U Poglavlju “Inspekcijski nadzor” utvrđeno je da nadzor nad primjenom ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu istog vrši Federalna uprava za inspekcijske poslove preko sanitarno-zdravstveno-farmaceutskih inspektora i drugih nadležnih inspektora ovlaštenih za vršenje nadzora nad opasnim hemikalijama i deterdžentima (član 100.). Članom 101. opisana su prava i dužnosti ovlaštenog inspektora u smislu provedbe nadzora nad primjenom ovog Zakona. Članom 102. utvrđena je i obaveza pravnim i fizičkim licima da omoguće inspektorima obavljanje nadzora i stave na raspolaganje potrebnu količinu uzoraka radi utvrđivanja da li je opasna hemikalija klasificirana, obilježena i zapakovana u skladu sa svojstvima iste, kao i da pruže potrebne podatke i obavještenja. Radi praćenja stanja i poduzimanja adekvatnih mjera iz oblasti opasnih hemikalija, sanitarno-zdravstveno-farmaceutska inspekcija obavezna je da dva puta godišnje Ministarstvu dostavi informaciju o nalazima i rezultatima izvršenih inspekcija (član 103.).

U Poglavlju “Kaznene odredbe” određeni su prekršaji za pravno lice, odgovorno lice u pravnom licu, kao i fizičko lice ukoliko ne postupaju saglasno

odredbama ovog Zakona. Visine zapriječenih kazni usaglašene su sa Zakonom o prekršajima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 31/06) (čl. 104. i 105.).

U Poglavlju "Prelazne i završne odredbe" uređena su određena pitanja za prelazni period, kako bi se osiguralo nesmetano funkcioniranje svih subjekata koji se bave hemikalijama (čl. 106.-111.). Uređeno je i pitanje donošenja Strategije hemijske sigurnosti Federacije BiH u roku od godinu dana od imenovanja Zajedničkog radnog tijela, te u kojem će roku ministar donijeti provedbene propise na osnovu ovog Zakona. Ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim Zakonom, propisi koji su ranije doneseni na osnovu važećih Zakona iz ove oblasti, ostaju na snazi, i to do donošenja propisa iz člana 108. ovog Zakona. Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o prometu otrova ("Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94). Članom 111. predviđeno je da ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

IV - FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog Zakona nisu potrebna dodatna finansijska sredstva.

Međutim, u vezi sa primjenom ovog Zakona, nakon njegovog stupanja na snagu, što se može očekivati tokom 2014.godine, potrebno je ukazati na sljedeće:

Federalno ministarstva zdravstva trenutno nije kadrovski kapacitirano da bi moglo provoditi ovaj Zakon. S tim u vezi, do stupanja na snagu Zakona, potrebno je u unutrašnjoj sistematizaciji radnih mjesta predvidjeti formiranje Odsjeka za hemikalije i biocide u okviru Sektora za farmaciju. Navedeno podrazumijeva upošljavanje novih državnih službenika u rangu šefa Odsjeka i dva stručna savjetnika. U tom smislu, mora se skrenuti pažnja da bi ovo zahtijevalo izdvajanje dodatnih sredstava za uposlenike Odsjeka za hemikalije i biocide. Međutim, Federalno ministarstvo zdravstva razmotrilo je ovo pitanje i sa aspekta činjenice da će određeni broj uposlenika ministarstva u sljedeće dvije godine steći uvjete za penzionisanje, što bi značilo da će se morati popunjavati tako upražnjena radna mjesta. Ako se ovo uzme u obzir, popunjavanje navedenog Odsjeka ne bi teretilo Budžet Federacije BiH jer bi prijem novih usposlenika bio vezan za odlazak u penziju sadašnjih, što znači da ne bi bilo povećanja ukupnog broja uposlenih, odnosno povećanja budžetskih sredstava po osnovu plata i naknada za uposlene.

Stoga, napominjemo da će ministarstvo, u periodu koji slijedi, postepeno rješavati problem kapacitiranosti, odnosno adekvatnog stručnog kadra koji će biti zadužen za provedbu odredbi ovog Zakona, a shodno naprijed navedenim okolnostima.

Također, valja istaći da se problem nedostatka stručnih kadrova odnosi ne samo na primjenu Zakona o hemikalijama, već i na Zakon o biocidima, međutim, isti kadar bi se bavio provedbom i jednog i drugog Zakona.

Na koncu, važno je ukazati i da Zakon predviđa da podnosioci zahtjeva plaćaju određene naknade za provođenje administrativnih postupka utvrđenih ovim Zakonom, a što je definirano kao prihod Budžeta Federacije BiH. Dakle, provedba ovog Zakona osigurava značajan priliv sredstava u Budžet Federacije BiH putem predviđenih naknada za podnositelje zahtjeva.

Ponovo ističemo da se u oblasti hemikalija primjenjuju zastarjeli propisi, te da se radi o oblasti koja je u Republici Srpskoj uređena u skladu sa propisima EU, što proizvodi nejednakosti za subjekte koji posluju u ovoj oblasti spram njihovog mjesta

registracije, ali i različit pristup s aspekta sigurnosti. S tim u vezi, potrebno je i u tom kontekstu cijeniti potrebu ujednačavanja svih pitanja vezanih za oblast hemikalija na području Federacije BiH, a radi jedinstvenog pristupa i postupanja sa hemikalijama na području cijele BiH, pri tome, naravno, vodeći računa o propisima Evropske unije. Tako je uređenje oblasti hemikalija na području Federacije BiH svakako i doprinos funkcioniranju jedinstvenog tržišta BiH.